

DIRVA

NIXONO ATAKA

Liudija sistemos netobulumą

Praeito trečiadienio spaudos konferencijoje prezidentas Nixonas pagaliau perėjo atakon ir puolė kongresą bei spaudą. Negali sakyti, kad jis būtų neteisingas. Gali suprasti, kad daugelis Nixono administracijos pasiūlytų įstatymų kongreso daugumai nebuvo prie širdies, tačiau tuo atveju senatas ir atstovų rūmai turėjo pasiūlyti savo alternatyvą. Jei daugiausia galvosūkiu sukėlė valstybės lėšų ir jų paskirstymo klausimas, kongresas, nesutikdamas su prezidento pasiūlytais apkarpymais, turėtų pasiūlyti ir būdą kaip padidinti valstybės pajamas, pvz. mokesčių pakėlimu. Bet tai būtų labai nepopuliariu, už tas pasiūlymas paliekamas administracijai, kuri dėl tų pačių sumetimų nenori jo griebtis.

Kiek giliau pagalvojus ateina mintis, kad dėl susidariusios painiavos kaltas ne tiek Nixonas ar senatoriai bei kongresmanai asmeniškai, kiek visa sistema, nors negalima paneigti ir asmeninės atsakomybės. Amerikinės santvarkos kūrėjai, iki šių dienų garbinami už savo anuo laiku parodytą išmintį, negalėjo numatyti ateities.

Parlamentarijoje sistemoje, Watergate skandalui iškilus, vyriausybės galva seniai būtų atsisakiusi, ir gyvenimas būtų grįžęs į normalias vėžes. Toje sistemoje iš viso sunkiai įmanomas atvejis, kad vyriausybės galva priklausytų vienai partijai, o parlamento dauguma kitai. Watergate afera tokią neįprastą būklę tik išryškino. Jos nagrinėjimas

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

teismuose gali privesti prie prezidento galios su mažinimo ar padidėjimo, jei Aukščiausias Teismas nuspręstų, kad prezidentas turi išskirtiną padėtį ir neprivalo skaitytis su teismo reikalamu pasiklausyti kai kurių juostų, kurios nustatytų jo kaltę ar nekaltę bandyme nuslėpti Watergate aferos apimtį. Prezidentas atstovauja pažiūrai, kad tik senatas kvalifikuota dauguma gali ją atstatyti atstovų rūmams tai pasiūlius, ir tik po to jis netenka visų savo privilegijų. Bet kas bus, jei Aukščiausias Teismas pritaris teisėjo Sirica sprendimui, kad prezidentas tas 8 juostas turi duoti jam pasiklausyti vienam ("in camera") ir jis, teisėjas, tada nuspręstų ar jos turi būti paskelbtos ir kokia dalimi? Yra nuomonių, kad prezidentas ir tada galės nepaklausyti teismo sprendimo, ypač jei jis būtų padarytas ne vienbalsiai, aiškindamas, kad teismo nuomonė šiuo atveju jam neprivaloma. Parlamentarijoje sistemoje čia būtų išeitis: nauji rinkimai. Amerikinė sistema jų nenumato ir perspektyva, kad Nixono nevieta, jo pašalinimo atveju, atitektų sukompromituotam Agnew ar tolimesniam įpėdiniui, atstovų rūmų pirmininkui Albert, niekam nėra viliojanti.

Komplikotas amerikinėje sistemoje yra ir spaudos klausimas. Prezidentas Nixonas teisingai piktinos, kad spauda apie jo tariamą nuosavybės įsigijimą už rin-

kimams surinktus pinigus paskelbė antraštėm per 8 skiltis pirmame puslapyje, bet tų gandų paneigimą nuslėpė laikraščio viduriuose tarp gorsetų skelbimų! Nėra abejonės, kad dauguma komentatorių jam yra ne palankūs, bet jei jie ištikro nuoširdžiai mano, kad Nixonui nevieta prezidentūroje, ar jie nenusikals savo profesijai skelbdami priešingai? Daugumas spaudos ir radijo bei televizijų stočių laikosi dėsno, kuris reikalauja žinias nemaišyti su komentarais, bet praktiškai ne tik Nixono minėtas vietos parinkimas, bet ir pranešėjo veido išraiška, skaitant vieną ar kitą žinią, gali pakeisti žinios daromą įspūdį.

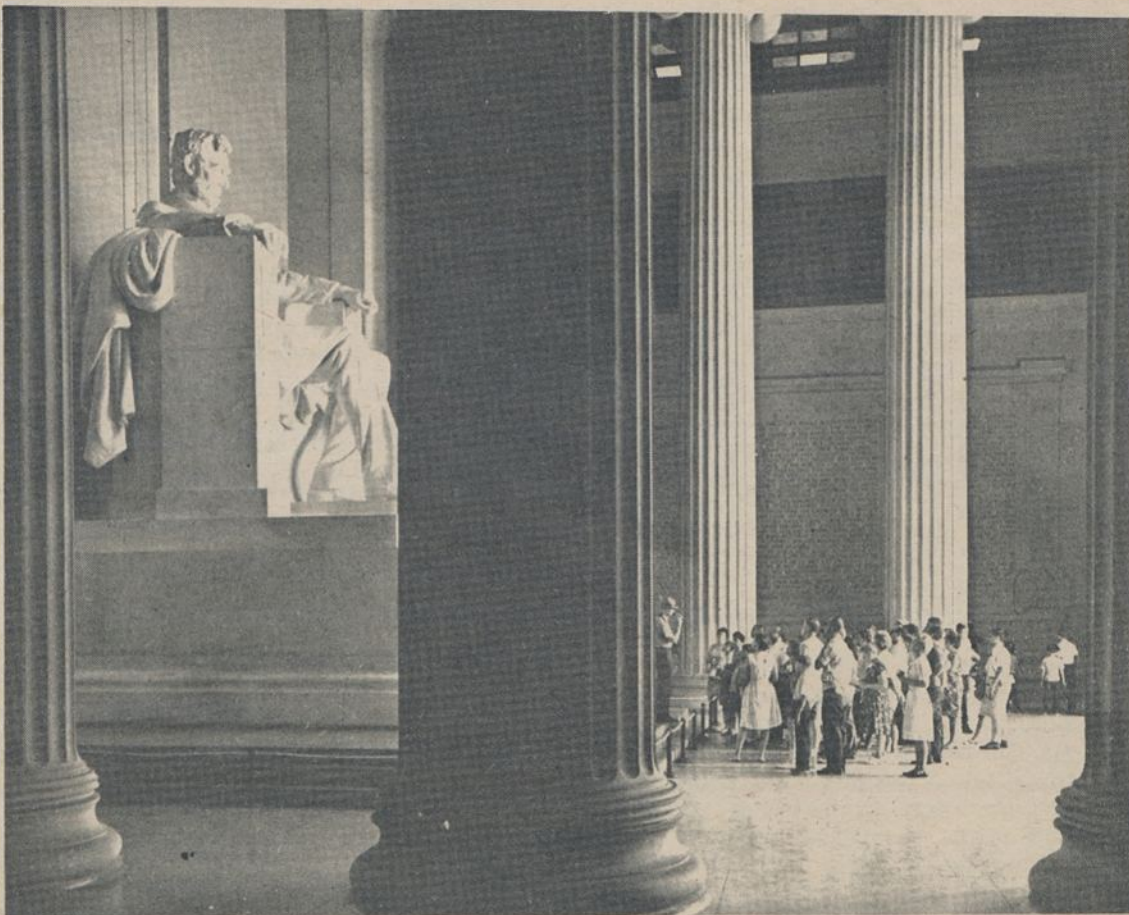
Eikime dar vieną žingsnį toliau. Spauda, radijo ir TV stotys priklausomai paskiriems asmenims ar pelno siekiančioms bendrovėms. Savaime aišku, kad leidėjai turi, kad ir netiesioginės įtakos į žinių skelbimą. Juk jie nustato žurnalistas algas ir juos samdo ar atleidžia. Tai reiškia, kad jie gali turėti įtakos išrinkto politinio gyvenimo ir masių nusiteikimui, kas yra tačiau draudžiama kitom įmonėm. Nepaisant to draudimo, labai daug bendrovių davė pinigų Nixono ir kitų prezidentinių kandidatų kampanijom. Dažnai net abiem kandidatams. Dėl tos paprastos priežasties, kad valdžios palankumas joms yra ar gali būti gyvybiniai svarbus. Bausmė už tokią nelegalią auką yra tik 1.000 dolerių! Tik jei galima įrodyti, kad ta auka buvo ko nors specialiai siekiama, toji bausmė gali būti padidinta iki 10.000 dolerių ir dvejų metų kalėjimo.

Juo tolyn į mišką, tuo daugiau medžių. Bet jau paminėtų užtenka senos tiesos pakartojimui, kad moderniam gyvenimui tvarkyti neužtenka nei 10 Dievo įstatymų, nei prieš beveik 200 metų rašytos konstitucijos.

DU VARŽOVAI DĖL PASAULIO SUKOMUNISTINIMO

M. Sargenis

Suprantama, kad tie varžovai yra Rusija ir Kinija, abi didžiosios komunistinės valstybės. Jau keliolika metų, kai jos pykstasi neva dėl sienų, dėl žemių, bet faktiniai pykčio priežastys slypi jų tiksluose tapatybėje ir jų komunistinės sampratos skirtybėje. Abu varžovai siekia to paties tikslo: pasaulio sukomunizavimo. Ir abu lenktyniauja, kad vienas iš jų pirmasis šį tikslą pasiektų. Tai kova dėl būsimos pasaulio komunistinės hegemonijos, Mao jaučiasi esąs tikrojo komunizmo reprezentantas, savotiškas apaštalas, "idealistas", o Brežnevas jo akyse yra išsigimęs komu-

Washingtono Linkolno paminklas yra vienas iš labiausiai lankomas turistų.

PLB SEIMAS WASHINGTONE

BRONIUS AUŠROTAS

Ir prie geriausių norų buvo beveik neįmanoma matyti ir girdėti viską tokio Seimo metu JAV korespondentas būtų pageidavęs. Tad, suprantama, čia nebus detalių, kaip simpozijų ir įvairių lietuvių išlaikymo bei jaunimo klausimų aprašymų. Tikiu, kad mūsų dienraščiai plačiai pasisakys visais rūpimais klausimais.

KONCERTAS

Tačiau jau jokių būdu negalima buvo praleisti LTM Čiurlionio ansamblio koncerto š.m. rugsėjo 1 d. 8 v.v. įvykusio Marylando Universiteto Auditorijoje. Didžioji salė buvo užpildyta 75%. Koncerto klausėsi apie 800 asmenų. Turint galvoje, kad lietuvių šioje dainos šventėje dalyvavo apie 400 asmenų, tad apie 50% viso gausaus klausytojų skaičiaus sudarė vietiniai studentai ir dainos meno mylėtojai -- amerikiečiai.

Sprendžiant iš plojimų, galiu tvirtinti, kad koncertas visiems labai patiko, ko šis A. Mikulskio vadovaujamas ansamblis yra tikrai užsiėmęs. Taip pat teko nugarsti keletą nuomonių, kad, gal būtų buvo persūdyta I-ji programos da-

lis tomis liūdnomis, vergijos - baudžios laikų dainomis; jos kai kuriems skambėjo ne kaip dainos, bet kaip grauždos... Kažin ar nebūtų galima tokią ar panašią programą užpildyti nuotaiką keliančiomis dainomis? Žinau, kad ir ūpingesnių, skambesnių dainų mūsų dainynuose tikrai jau galima susirasti. Tačiau, suma - sumarum: koncertas buvo puikus.

POLITIKAVIMAS IR PLB V-BOS RINKIMAI

Tik grįžę iš koncerto, "didieji politikai" tarėsi su atvykusiais iš užjūrių ir kitais delegatais, ką reikia išrinkti į naująją PLB Valdybą. Buvo nutarta, kad naująją "valdžią" sudarys vien frontininkai iš Chicagos ir buvo apsisota prie šios asmenų sudėties: B. Nainys, kun. J. Borevičius, K. Dočkus, R. Kasparas, J. Kavaliūnas, J. Šlajus ir S. Džiugas.

Kaip pasakyta taip ir padaryta: šie visi asmenys buvo nominacijų komisijai pasiūlyti kandidatais į naująją valdybą ir visi buvo išrinkti slapto balsavimu, absoliučia balsų dauguma! "Landslide", pasakytų amerikiečiai. Antrasis nuosaikesniųjų sąrašas, kuriam vadovavo prelatas J. Balkūnas su tokiomis asmenybėmis, kaip dr. K. Valiūnas, Dr. K. Bobelis, dr. J. Genys, dr. A. Nasvytis ir kiti, neturėjo jokios galimybės prarasti nei vieną kandidatą į naująją valdybą! "Tai buvo tikras smūgis", teigė mano pažįstami Seimo delegatai. Tai gi, rugsėjo 1 d. naktiniai pasitarimai buvo labai jau naudingi šiems rinkimams prarasti.

Visi patariamieji PLB padaliniai, kaip PLB Garbės Teismas ir PLB Kontrolės Komisija buvo išrinktos iš kanadiečių rankų plojimu! Na, žinoma,

nominacijų komisijai tokius kandidatus pasiūlius.

Nominacijų k-jai pasiūlius Stasys Barzdukas buvo rankų plojimu išrinktas amžinuoju PLB garbės pirmininku.

PAMALDOS KATEDROJE

Tuoju po naujosios valdybos rinkimų, dar balsų nesuskaičiavus ir naujo valdybos sąstato nepaskelbus (elgtasi amerikoniškai, paliekant įtemimą!), kadangi jau laikas atsukbėję, teko bėgti į pamaldas. Laimė, kad katedra vos tik 500 metrų, nuo viešbučio, kur posėdžiavo Seimas.

JAV ir Lietuvos vėlavos budėjo prie didžiojo altoriaus vyskupui Brizgiui atnašaujant pamaldas ir kun. G. Kijauskui SJ sakant Seimo nuotakoms pritaikintą pamokslą. Iškilmingų pamaldų metu A. Mikulskio vadovaujamas ansamblis giedojo prie altoriaus. Gipo pamaldų du lietuviai evang. liuteronų kunigai -- Trakis ir Žilinskas -- atskaitė savo tikėjimo eukumenines maldas. Tuo būdu, bent simboliškai, buvo atstovaujamos dvi vyravusios tikybos Lietuvoje.

PASKUTINĖ VAKARIENĖ IR LINKSMOJI PROGRAMA

Banketų salėje, paauskutinimo galerijoje buvo susodinti visi svarbieji svečiai dalyviai kaip pp. Kajeckai, pp. Bačkiai (Lietuvos atstovybė Washington), kraštų v-bų pirmininkai, vyskupai (tik iš Europos atvykęs Ant. Deksnys ir V. Brizgys) ir kiti. Vakariinės programai vesti buvo pakviestas washingtoniškis Juozas Laučka.

Dr. A. Nasvyčio pastangomis, nugalėjus ne vieną kliūtį, vakarienės metu buvo įteikti devyni medaliai -- Gediminai -- labai nusipelnusiems už lietuvių išlaikymą ir puoselėjimą kultūrinio (Nukelta į 2 psl.)

Andrei Sacharovas sovietų 'ataskaitoje'

Dirva, rašydama apie žymaus Sovietų Sąjungos fiziko ir vandenilio bombos išobulintojo A. Sakharovo drąsų tiesos žodį, pareikštą Makvoje š.m. rugpičio 21 d. vakarų žurnalistas, apie Kremliaus imperialistines užmačias (žiūr. Dirvos rugpičio 29 d. Nr. 66) -- visiškai pagrįstai pabrėžė savo susirūpinimą paties mokslininko likimu.

Neilgai teko laukti -- ir Dirvos nuogąstis jau pildosi. Kaip š.m. rugpičio 31 d. Washington Post praneša, Sovietų Sąjungos saugumo organai iškėlė politinę bylą rašytojui A. Solženicinui ir fizikui A. Sakharovui, kurie, kaip sovietuose įprasta, prisipažinę "veikę prieš sovietinę sistemą". Byla (priešingai sovietinei praktikai) labai suviešinta. Net keturiuose valdžios oficiozo "Izvestijų" straipsniuose Sakharovas ir Solženicinas

smarkiai užsipuolami dėl jų paskutinių viešų pareiškimų. Pasak "Washington Post", sovietinė vyriausybė griebėsi tokių priemonių prieš Sakharovą, Solženiciną ir kitus režimo kritikus dėl to, kad pastarųjų metu jų pažiūros plačiai pasklidusios Vakarų viešumoje.

Sovietų Sąjungos vyriausybės tokios priemonės aiškiai byloja, kaip Kremlius suprantama tariausiai laisvą idėjų reiškimą ir jomis pasikeitimą, kurio siekia Maskvos įpirštoji Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencija. Tik prosovietinių idėjų sklaida turi būti laisva, bet, Dieve gink, ne kitoniškų. Sovietų Sąjunga visados prieš tas idėjas, kurios jai ne prie širdies, stosis piestu ir visomis keturiomis jas tramdys. (pk)

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

Viešniosis JAV išpūdžiai

Paskutinės dvi savaitės Sydnejuje, sostinėje Canberrėje ir snieguotose Australijos Alpių kalnuose galima buvo sutikti ir matyti labai malonios išvaizdos jauną moterį besišnekančią su vietiniais lietuviais, beklaušinėjantią ir bepasakojančią ją kone visuomet su įdomumu apstojuosiems tautiečiams. Dvi savaites čia viešėjo iš Amerikos atvykusi medicinos daktarė vidaus ligų specialistė ir Marylando universiteto asistentė - profesorė Nijolė Brazauskaitė-Carozza. Jos atvykimo tikslas buvo dalyvauti Sydnejuje įvykusioje tarptautinėje sveikatos konferencijoje, kur pagrindinė tema buvo "Sveikata miestuose". Šioje konferencijoje vieną iš einamųjų paskaitų skaitė jos universiteto profesorė M. Henderson.

Be pagrindinio savo mokslinio tikslo, dr. Nijolės didelis noras buvo kaip nors sutikti ir susipažinti vietinių Australijos lietuvių ir ypatingai savo profesijos žmonių, nes, pagal savo tėvų buv. mokytojos Zinos ir teisininko ekonomisto Mato Brazauskų pasakojimus, jai, ir jie buvo pasirodę emigruoti į Australiją ir, tik gavus ankstyvesnes išvažiavimo vizas į Ameriką, jie į ten ir išvažiavo, kur dr. Nijolė, su labai aukštais įvertinimais baigė gimnaziją, universitetą ir medicinos mokyklą, būdama vienintelė moteris tarp visų vyrų, nes, jau neskaitant, kad esi moteris papulti į medicinos mokyklą, buvo labai sunku. Dr. Nijolė savo jaunystėje aktyviai dalyvavo Baltimorės lietuvių gyvenime ir dabar laisvai kalba, rašo ir skaito lietuviškai. Jos noras būti kuo daugiau lietuvių tarpe pilnai išsipildė ir ji sutiko ir dalyvavo įvairiuose lietuviškuose jaunimo ir vyresniųjų subviniuose, per tas dvi savaites šiek tiek susipažindama ir su mūsų Australijos gyvenimu, tuo pačiu, savo elegantišku kuklumu ir malonia šypsena, sužavėdama visus su kuo tik jai teko susipažinti, pasidarydama tikra ir miela mūsų Australijos lietuvių draugė.

Norėdama patirti ir tuo pačiu pateikti skaitytojams mūsų mielos viešnios nuomonę apie Australijos ir čia gyvenančių lietuvių gyvenimą, kreipiausi į ją su eile klausimų, į kuriuos ji mielai atsakė.

-- Supažindinant su skaitytojais, būtų labai įdomu daugiau ką nors išgirsti apie Jus.

-- Ką čia žmogus pradėsi savo gyvenimo istorijas pasakoti, kurios ne visuomet tokios malonios buvo, tačiau trumpai galu pasakyti, kad dėstau Baltimorėje esančioje Marylando universiteto Medicinos Mokykloje ir esu universiteto vidaus ligų skyriaus gydytoja - specialistė, kas užima labai daug laiko ir duoda mano gyvenime ypatingai didelį pasitenkinimą.

-- Koks buvo pagrindinis Australiją atvažiavimo tikslas?

-- Vyko labai įdomi konferencija Sydnejuje į kurią Australijos vyriausybė kvietė žymiuosius pasaulio specialistus. Tas ir buvo mano pagrindinis atvykimo tikslas.

-- Australija, tai lyg jaunesnioji Amerikos sesuo, ką galvojate apie ją?

-- Labai daug Australijos aš negalėjau per tas dvi savaites pažinti, nors pamačiau tikrai gana daug. Man Australija labai patiko. Gyvenimo tempas čia yra daug lėtesnis ir ramesnis negu Amerikoje, kas aiškiai parodo, kad ir žmogui tas yra daug sveikiau. Mano sutikti australai buvo labai draugiški ir mandagūs. Kalba, nors ir angliška, yra truputį skirtinga, tačiau supratau viską labai greitai ir jokių sunkumų nebuvo. Sydnejaus miestas yra labai gražus ir ypatingai gražios jo įlankos, zoologijos ir botanikos sodai, kurie, kaip ir daugumas čia esančių parkų, dabartinės jūsų žiemės metu, labai gražiai žydi ir žaliuoja, kas sukuria ypatingą vaizdą. Miesto viduryje, kaip ir Amerikoje, griaujami seni namai ir statomi dangoraižiai, kas Sydnejų padaro visai panašų į Amerikos didmiesčius.

Dr. Nijolė Brazauskaitė-Carozza

-- Kur buvote, ką matėte ir kas patiko pas mus?

-- Buvau ilgiausiai Sydnejuje, vėliau su automobiliu važiuavau į sostinę Canberrą ir įsų Kosciuszko kalnų žiemose kurortą. Ypatingai man patiko įsų sostinė Canberrą, kuri yra kaip didelis parkas nesimant jokių pramonės ir didelių pastatų, kaiten padarytas didžiulis dirbtinis ežeras, milijonai prisodintų puikių medžių ir kitų dekoratyvinių žalumynų, duoda tikrai nepaprastą vaizdą. Aš įsivaizduoju, kaip gražu yra čia kai tas viskas sužydi. Man labai patiko matyti ir stebėti pro automobilio langą tas didžiules neapgyvendintų laukų erdves, ko Amerikoje nėra. Tas viskas atrodo taip didinga ir gražu. Taip pat ir oras yra čia, palyginus su Amerika, daug švaresnis ir geresnis, ką kvėpuojant, tuoj pat gali pajusti.

-- Koks išpūdis apimamų seniausią ir įtakingiausią Sydnejaus universitetą, kurį nemazas skaičius ir lietuvių yra baigę ar dar jame studijuoja?

-- Labai mažai aš jo mačiau, nes visą laiką aš buvau konferencijose naujame tropinių ligų fakultete. Šiaip tik atrodo labai didelis ir įdomus.

-- Ar teko sutikti daug Australijos lietuvių?

-- O taip, nes aš čia kone visą laiką gyvenau su lietuviais ir su jais labai artimai bendradarbiavau.

-- O kaip gi lietuviai čia patiko?

-- Ypatingai labai gerą išpūdį man padarė Sydnejaus ir Canberros lietuvių namai. Aš nesuprantu kaip sostinėje, kur yra tik 200 lietuvių su vaikais, galima buvo įsigyti tokius didelius ir puikius namus. Sydnejaus klubas tai yra tikrai didingas ir jame pastebėjau kad ir viduryje savaitės gyvenimas vyksta. Pagalvoju apie savo tėvelį, kuriam būtų labai miela matyti kartu žaidžiant vakare virš 30 šachmatininkų savame puikiam klube (M. Brazauskas buvo ir yra vienas iš mūsų lietuvių žymesniųjų šachmatininkų). Man atrodo, kad pas jus čia, gyvenant toliau nuo Europos, lietuviai tarpusavyje yra labai artimi susigyvenę ir yra labai draugiški. Atrodo, kad čia kiekvienas kiekvieną pažįsta ir nėra jokių nesupratimų bei tarpusavio luomų skirtumų. Kiek man teko matyti, tai skirtumo gyvenime per didelio nėra, kai materialinis skirtumas tarp Amerikos ir Australijos lietuvių būtų tikrai labai mažas, o gal ir visai jone būtų.

-- Ką galite pasakyti apie mūsų lietuvių akademikus, filisteus, kurių daugumą ir Jūs sutikote?

-- Kelių privačių subvinių metu daugiau susipažinau su gydytojais, kurie mane ypatingai labai šiltai priėmė. Gydytojai čia mažiau negu Amerikoje uždirba, tačiau jie gyvena daug laisviau ir turi sau asmeninių kur kas dau-

giau malonumų. Kaip pavyzdys yra dr. Liuka Petrauskas, kuris yra ir geras gydytojas, geras golfinkas ir net sklandymo instruktorius ir mane su savo sklandytuvu po kalnų erdves pasisklandęs. Tam viskam jis turi laiko ir moka puikiai suderinti darbą su savo daug laiko užimančiais malonumais. Į filisterių susirinkimą ir vakarienę mane pakvietė jų pirmininkas dr. Irvins Venclovas. Tikrai buvo labai malonu būti virš 30 asmenų akademiame būrelyje ir klausytis bei pačiai dalyvauti diskusijose apie Amerikos gyvenimą, ką pravedė čia mokytojausi iš Los Angeles atvykusi Giedrė Gustaitė. Šis akademinis filisterių būrelis pas jus yra tikrai puikus ir pavyzdžiu statomas kitiems.

-- Ar Australijos lietuviai turi kokių nors ypatingų savybių kas juos skyrė nuo tautiečių Amerikoje?

-- Kiek pastebėjau tai pas jus daug mažiau kalbama ir domimasi apie vietinę australų politiką, kai Amerikoje jau yra daug daugiau vietinė politika domimasi. Atrodo, kad Australijoje lietuviai daugiau tik gyvena šiame krašte, neskaitydami jos sava, kad ir antrąją tėvynę. Daugumas Amerikoje jau nesiskaito, kad jie ten tik gyventų, bet Ameriką skaito ir ir savo dabartinę tėvynę, kas, žinoma, yra gal tik dėl dabartinės Lietuvos padėties.

-- Jūsų nuomone, kokios reikšmės turi tas visas didžiulis lietuviškas darbas Vakarų pasaulyje, kurį daug kas labai intensyviai dirba, bet iš kurio nemažai dalis gerų lietuvių ir pasitraukė?

-- Pasaulinės politikos plėtimu je to viso darbo reikšmė per daug ką mums nepadės, nes visa Lietuvos ateitis priklausys tik nuo politinio ateities vystymosi, kurį atspėti ir žinoti dabar niekas negali. Tačiau visų mūsų veiklę ir organizacijų darbas, keliant Lietuvos vardą ir auklėjant jaunąją lietuvišką kartą, primenant jiems, kad jie yra lietuviai arba kad net ir lietuviškos kilmės yra labai reikšmingas. Be politinės veiklos pagrindinis mūsų darbas turėtų būti išlaikymas savo kalbos, savos kultūros ir mūsų lietuviškų papročių.

-- O kas gi, taip sau visai nieko neslepianč, pas mus Jums nepatiko?

-- Tikrai nieko nemačiau kas man pas jus nepatiktų, nes viskas jūsų gyvenime man patiko. Vieną tik aš nesuprantu, kad daugelis iš jūsų, man lyg tai sugailėsi skundėsi, kad nenuvažiavo į Ameriką o gyvena čia. Aš tegaliu jums tik pasakyti, kad tikrai nesigailėkite nenuvažiavę kitur, o džiaukitės laimingai gyvendami Australijoje, nes tikrai niekur kitur nerasite per daug ko geriau, daugiau lietuvių tik blogiau, ką jūs čia turite. Jūsų gyvenimas Australijoje yra tikrai labai puikus ir žavėtinis ir aš asmeniškai patį galėčiau čia pilnai gyventi.

-- Ką gi galėtumėte palinkėti Australijos lietuviams.

-- Pirmų pirmausia tai aš noriu iš visos savo širdies padėkoti Sydnejaus ir Canberros lietuviams, kolegoms gydytojams, filisteriams ir visiems naujai įsigytiems lietuviams draugams už jūsų tokį malonų, nuoširdų ir puikų mano priėmimą Australijoje. Jūsų parodytas draugiškumas man tikrai ilgai bus nepamirštamas ir jus Australijoje aš visuomet labai gražiai atsiminsiu. Aš linkiu jums ir toliau tarpusavyje taip gražiai sugyventi ir dirbti gražų lietuvišką darbą, kai taip pat linkiu jums daugiau domėtis ir įsitraukti į vietinę Australijos politinę gyvenimą, nes gi, tai yra ir jūsų dabartinis kraštas ir tas jums turėtų būti daug artimiau.

Baigus šį malonų ir draugišką pasikalbėjimą, aš tikrai buvau labai nustebęs ir sužavėtas, kad mūsų mieloji viešnia per tokį trumpą laiką įstengė tiek daug pastebėti ir pamatyti mūsų gyvenimo gerąsias ir blogąsias puses, kas parodo jos didelį ne tik mokslinį, bet ir gyvenimišką išsilavinimą.

WANTED AT ONCE
1ST CLASS SKILLED
WELDER-FITTERS
Experienced in structural welding.
Union shop, sick benefits, Paid hospitalization. Full time. Day shift.
Apply in person.
CLEVELAND BEACON PRODUCTS
860 Addison Rd., Cleveland, Ohio
An Equal Opportunity Employer
(68-77)

PLB Seimas...

(Atkelta iš 1 psl.)

se baruose šioms asmenims: Alfonsui Mikulskiui, Aleksandrui Kučiūnui, Genovaiti Breichmanienei, Liudui Sagiui, Bernardui Brazdžioniui, Stepui Zobarskui, Juozui Kapočiui, Adomui Varnui ir sporto garsin tojui - populiariojui Algirdui Bielskui.

Taip pat ir rašytojai A. Landsbergis ir A. Kairys apdovanoti po \$300 už libretų parašymą lietuviškoms operoms: pirmasis už "Juoduosius Laivus" ir antrasis už "Lakštutės Meilę". Gi abiejų operų sukūrėjai - kompozitoriai Jeronimas Kačinskas ir Julius Gaidelis gavo po pilną tūkstantinę. LF pirm. Dr. Kazys Ambrozaitis įteikė tūkstantinę Lietuvos Rašytojų D-jos pirmininkui Tėv. L. Andriekui, prašydamas perduoti laureatui E. Cincui, už jo romaną "Brolio Mykolo gatvė", kuris negalėjo atvykti į seimą. Žinoma neapsieita ir be Antano Gustaičio są-

mojaus ir spyglių, kai jis banketo dalyviams perskaitė keliolika satyrų - eilėraščių iš savo naujos spaudai ruošiamos knygos "Saulės Šermenys".

ATSISVEIKINIMO IR PADEKOS ŽODŽIAI

Baigęs savo darbus St. Barzdukas atsisveikino, per delegatus, su plačiai po pasauli išsklaidytais tautiečiais. Gi, naujasis PLB V-bos pirmininkas inž. B. Nainys, puikiai suorganizavęs savo išrinkimą, padėkojo už jam pareikštą pasitikėjimą. Ar sugebės inž. Nainys suvisti po PLB sparnu visus norinčius šiai organizacijai priklausyti lietuvius, būtų dar per anksti spėti. Bet nuspėjant fronto bičiulių siekimus būtų galima tik neigiamą išvadą tepasidaryti. "Tegul saulė Lietuvos tamsumus prašalina ir šviesa ir tiesa mūsų žingsnius telydi ir Tegul meilė Lietuvos dega mūsų širdyse ir Vardan tos, Lietuvos vienybė tezydi", linkėtina visada prisiminti naujai PLB valdybai.

ŠAUDYMO PIRMENYBĖS

PABALTIEČIŲ ŠAUDYMO PIRMENYBES kurias ŠALFAS pavedimu organizuoja Hamiltono Medžiotų ir Žuklautojų klubas, įvyksta š.m. rugsėjo 15 ir 16 d. prie Caledonia, Ont. šaudykloje.

Jaunimas galės varžytis dėl "Išsivės minties taurės", kurią pernai buvo laimėję Toronto Rambynio tunto skautai. Daugiau informacijų apie šaudymo pirmenybes norintieji gauti, gali kreiptis į J. Usvaitį, 75 Evelyn Ave., Toronto, Ont. tel. 762-5019.

LAIOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAZEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYNS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS

LAIOTIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 ST. TEL 68-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYNS MODERNIOS KOPLYCIOS

Du varžovai...

(Atkelta iš 1 psl.)

siškąjį komunizmą sužlugdyti. Todėl ji vis dar neužtrenkia durų su kinų komunizmu susitaikinti. Iki šiol ji vis laukė Kinijos komunizmo sprogties iš vidaus. Tačiau X Kinijos Komunistų partijos kongresas, įvykęs Pekinge, parodė, jog Kinijos komunizmo srovės viduje dar labiau susivienijo. Mao po raudonąja vėliava apjungė visus Kinijos sluoksnius ir komunistines sroves bei kartas bendram tikslui: atsispirti Maskvos imperializmui.

Militariškai židrint, Kinija Maskvai nėra pavojingas varžovas. Maskva per 28 m. kariškiai išaugo į tokią "galybę", kad ji šioje srityje lenkyniauja su kitu militariniu galiūnu -- su JAV. Skelbiama, kad apie 1 milijoną kareivių yra Maskvos sutelktos ties R. Kinijos siena. Žinoma, Kinija turi beveik 4 kart daugiau gyventojų ir gali sumobilizuoti daugiau kareivių, negu Rusija. Tačiau Rusija pralenkia Kiniją atominių bombų ir rakečių, o taip pat ir kitų ginklų rūšyse. Taigi, Kinijai pulti Rusiją būtų nesąmonė, o Rusijai pulti Kiniją būtų didelė rizika.

Kodėl Maskva bijo R. Kinijos? Labiausiai ji bijo dėl R. Kinijos komunizmo įtakos plėtimo pasaulio. Nuo tos dienos, kada JAV kapituliavo ir sutiko R. Kiniją įsileisti į JT, Maskva pajuto, kad R. Kinija pasidarė užsienio politikoje pirmąjį komunistinę valstybę. Šiandien Kinijos komunizmo įtaka vis labiau plečiasi ne tik Azijoje, Afrikoje, bet ir V. Europoje, Amerikoje.

Tuo tarpu gi Maskva vargiai sugeba išlaikyti pavergtų tautų komunizmą "vienybę". Tai psichologiškai suprantama, kodėl Brežnevas serga nemigo liga: jis dreba ne tik dėl savo, bet ir dėl rusiškojo komunizmo kailio.

Kinijos komunistai šandien pasidarė V. Europos "draugai". Jie teisingai numato, kad V. Europai gresia didžiausias pavojus iš Maskvos pusės. Todėl jie įspėja V. Europą, kad ji nesilpnintų, o stiprintų NATO ir greičiau politiškai susivienytų, kad bendromis jėgomis galėtų atremti Maskvos netikėtą užpuolį. Be abejo, R. Kinija su šia strategija turi ir paslėptą tikslą: išprovokuoti Maskvos ir V. Europos konfliktą, kad ji galėtų tuo pasinaudoti ir laimėti paskutinį mūšį: kinietiškojo komunizmo įsigalėjimą pasaulyje.

Nėra abejonės, kad V. Europai ir visam laisvajam pasauliui politiškai būtų išganingiausia, jei S. Rusija ir R. Kinija nuo plūdimo pereitų į karštąjį karą. Tada Rusijos pavergtos tautos sušildytų galimybes veikti frontu užnugaryje ir išsikovoti sau laisvę bei nepriklausomybę. Tačiau ar taip įvyks? Juk Stalinis ir Hitleris buvo didžiausi priešai, bet 1939 m. rudenį ne tikėtai susitarė ir pasidalijo Baltijos kraštus ir Lenkiją. Kodėl Brežnevas ir Mao negali vieną dieną ar naktį susitarti ir pasidalinti pasaulį dviejų komunizmo valdymo hegemonijose? Ką tada darys JAV ir V. Europa? Apie tai reiktų rimtai pagalvoti tiems, kurie daugiau intriguoja, o mažiau ar silpniau politi-kuoja.

TOOL MAKERS —
JOURNEYMEN
AND
QUALIFIED APPRENTICES
EXPERIENCED — On small exacting work desired.
MACHINISTS OR SET-UP
MEN
CAPABLE — Of using precision tools and understanding blueprints.
APPLY
TRIPLE A TUBE, INC.
470 BECK RD.
JONESVILLE, MICHIGAN
517-849-9945
(60-69)

WELDERS
HELIARC
EXPERIENCED REQUIRED
On aluminum and stainless materials. Hourly rate, benefits, union shop. Equal opportunity employer. Apply
HUNTER MFG. CO.
30525 AURORA RD., SOLOM, OHIO
DAILY 8 TO 5 P.M.
Appts. can be made by calling
216-248-6111
(68-71)

MACHINISTS
RADIAL DRILL PRESS
TURRET LATHE RAM TYPE
TURRET LATHE SADDLE TYPE
Must be able to set up work from Blue Prints and Close Tolerance. Good hourly rate plus incentives and all company paid benefits. Call 216-267-6868.
CLARK RELIANCE CORP.
15901 INDUSTRIAL PARKWAY
CLEVELAND, OHIO
An Equal Opportunity Employer
(68-70)

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

MAILING ADDRESS

P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKŪNAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAM PASIRANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

REDAGUOJA: VYTAUTAS GEDGAUDAS IR ALEKSAS LAIKŪNAS

BENDRAVIMO SU SOVIETAIS SUNKUMAI

Šiomis dienomis tarp-
tautinės žinių agentūros
ir paskiri koresponden-
tai pranešė laisvam pa-
sauliui apie dramatišką
pasikalbėjimą su sovie-
tinės vandenilio bombos
"tėvu", sovietiniu fiziku
disidentu Andrieju Sak-
harovu. Drąsus mokslin-
inkas pakvietė užsienio
korespondentus į savo
kuklų butą Maskvoje ir,
besikalbėdamas su jais,
įspėjo kapitalistinių kraš-
tų "entuziastus" nerem-
ti Sovietų Sąjungos eko-
nomiškai ir technologiškai.

Patekęs į režimo ne-
malonę dėl savo pasyvios
kovos liberalizuoti sovie-
tinį biurokratinį aparatą,
52 metų amž. mokslininkas
ilgesniame pasikalbė-
jime išdėstė realius pa-
vojos laisvam pasauliui
visaip stiprinant sovietinį
militarizmą.

1950 metais Sakharo-
vas pradėjo dirbti prie
vandenilio bombos pro-
jekto. Tais metais jis
pasirašė pasižadėjimą
neturėti kontaktų su už-
sieniečiais. Kada jis pa-
reikšė reformų pageidavimą,
jį išmetė iš slap-
to projekto pareigų. Bet
ir dabar, ilgam laikui
praėjus, jis sekamas, jo
kontaktai su užsieniečiais
registruojami. Valstybės
prokuratūra apkaltino jį išduodant
valstybės paslaptis, nors
mokslininkas dabar jo-
kiomis militarinėmis
paslaptimis nedisponuo-
ja. Jis yra Sovietų moks-
lo akademijos narys ir,
kol kas, gyvena iš Aka-
demijos jam tebemokamo-
mos algos.

Andriejus Sakharovas
principingai įspėjo užsie-
nį apie riziką pasaulio
taikai iš vis militariniai
stiprinančios Sovietų Są-
jungos.

Technologinis bendra-
vimas su sovietine biu-
rokracija turi didelių sun-
kumų ir siauresnėje ap-
imtyje, bendraujant as-
meniškai, amerikiečiui
su sovietu. Apie tai rašo
Aviation Week žurnale,
to leidinio redaktorius
Robert Hotz. Sovietai no-
riai gilinasi į bet kurią
technologinę detalę, ku-
rią atskleidžia amerikie-
čiai ir stato neišveiklia-
mas biurokratinės bari-
kadas, amerikiečiui no-
rint sužinoti mažą, ne-
reikšmingą dalyką. Ame-
rikos Aeronautikos Ins-
titutas organizavo Mask-
voje aeronautikos ir as-
tronautikos parodą. Tai
buvo savo atskleistos kor-
tos technologinių pas-
lapčių žaidime. Nixono

Brežnevo santalka, rašo
Aviacijos Savaitės re-
daktorius, buvo naivi,
nes nebuvo numatyta to-
itin kieto realizmo, kad
derybose amerikietis
yra paslaugus, o sovie-
tas kietas. Sovietų spe-
cialistų delegacijos ei-
na per Amerikos gynybos
pramonę su Baltųjų Rū-
mų leidimais, kurie pa-
kerta įprasto saugumo
tvarką (USSR delegations
has been running around
the U.S. defense industry
with White House clea-
rances that override all
normal security proce-
dures).

Sovietų aviacijos gene-
rolas Mikhail Mishuk bu-
vo įleistas susipažinti su
Boeing Seattle fabrikais,
tuo tarpu tokio pat kariš-
ko rango oro pajėgų gene-
rolas amerikietis Sovie-
tų Sąjungoje panašių pri-
vilegijų negavo.

Sovietinės biurokrai-
nės barikados užstoja ke-
lią pasitarimams supri-
vačiomis firmomis. Vals-
tybė tariasi su valstybės,
su JAV pareigūnais. Re-
žimas neleidžia kontak-
to su užsieniečiais ir vis-
os derybos, net asmeniš-
kos pažintys, nukreipia-
mos oficialiais, valsty-
biniais biurokratiniais
kanalais. Nors sovietai
labai reikalingi technolo-
ginės talkos, biurokrati-
niai nuostatai ir brutalus
įtarinėjimas stovi virš
visko.

-- Sovietai yra atkak-
lūs, brutalūs, įtaringi
bendraavime su užsienie-
čiais, -- pažymi Aviacijos
Savaitės redaktorius.

Dabar, tam tariamam
atodreikiui pasireiškus,
firmos ir bankai skuba
įsteigti savo atstovybes
Maskvoje. Bet viskas tai
nėra taip, kaip paprastai
būna. Chase Manhattan
bankas neturi teisės ver-
tis bankinėmis operaci-
jomis. Pan American
World Airways neturi teisės
savo Maskvos filialė-
je pardavinėti kelei-
viams bilietų. Tai viskas
su tikslu neleisti sovietų
piliečiams turėti bent ko-
kį betarpišką kontaktą su
užsieniu.

Lygiašalio bendra-
vimo ir gamybinės apyvar-
tos tol nebus, tvirtina re-
daktorius, kol amerikie-
čiai neišmoks pasitari-
mų ir derybų srity tapti
tokiais pat kietais ir per-
dėm savanaudiškais, ko-
kie dabar yra sovietai.

(rd)

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

NAUJASIS VALSTYBĖS SEKRETORIUS – VADINKITE MANE "EKSCLENCIJA"

RIMAS DAIGŪNAS

Pasauliui familiariškas vei-
das, Jungtinių Amerikos valsty-
bių užsienio politikos čičerone,
imigrantas žydas iš Vokietijos,
kur jis lankė žydiškojo geto mo-
kyklą ir buvo hitlerjugendo vai-
kėžų primuštas, garsios harvar-
do kolegijos mokslininkas, ne-
vykusio (Galgenhumor) sąmojo
mėgėjas, kalbų su sunkiu vokiš-
ku akcentu, artimiausias presi-
dento Nixono patikėtinis, politi-
nių mokslų daktaras Henry Kis-
singeris tapo JAV Valstybės
sekretoriumi. Jis įžengė į Vals-
tybės sekretoriaus kabinetą, ku-
rio sienos apkabinėtos buvusių
Valstybės sekretorių portretais.
Čia Kissingeris rikiuos pasauli-
nės supervalstybės užsienio po-
litiką. Nuo tos politikos pareina
ir krašto vidaus politika. Kis-
singeris tapo figūra, kuri reikš-
minga pasauliui ir istorijai.

Pasaulinės visuomenės dėme-
sys sukoncentruotas ties Kis-
singeriu. Viso pasaulio perio-
dika mirgėte mirga jo atvaiz-
dais, jo posakių perpasakojimais,
jo biografijos apgraibini-
ais arba detališkesniais apra-
šymais. Lietuviai, aišku, stebi
naujo galiūno įžangą į tą pasau-
lio politikos sferą, kur dalinai
glūdi Lietuvos suverenumo
sprendimas. Lietuviai atsime-
na ilgą eilę vardų: Cordell, Hull,
Jimmy Byrnes, Dean Acheson,
George C. Marshall, John Foster
Dulles, Dean Rusk ir, dabar
pasitraukęs, Bill Rogers. Jūs an-
tykiai su Pabaltijo Problema bu-
vo margi, įvairūs, bet principia-
liai visad jautrūs okupacijos ne-
teisybei. Principas buvo patva-
rus -- okupacijos nepripažini-
mas...

Stambios leidyklos suskubo iš-
leisti knygų apie Kissingerį. W.
W. Norton leidykla išleido St.
R. Graubario "Kissinger -- Por-
trait of a Mind", Stein & Day lei-
dykla išleido Barbaros Howar
knygą "Laughing All the Way".
Multimilijoninis savaitraštis
"Time" patalpino konspektiškai
turiningą essay apie Kissingerį.

Spaudoje žinių apie naują Vals-
tybės sekretorių hipertrofija! Teiki-
amų žinių spektras įvairus,
kartais vienašonis, per-
tempiamas į tą pusę, kuri paran-
kesnė žurnalisto prirašomų eilu-
čių skaičiui. Kartais medžiaga
yra konkreti, aiški. Visas tas da-
vinių margumynas -- iš knygų ir
periodikos -- pateikia įdomios
šakotos, komplikotos asmeny-
bės portretą. Kissingeris buvo
vedęs, turįs vaikų, dabar per-
sisikyręs. Kissingeris mūsų
sostinėje susikūręs beveik "swin-
gerio" donžuaniško tipo vy-
ras) reputaciją (Time). Kissin-
geris mėgsta rodytis ir fotogra-
fuotis "seksapilišky" mote-
ry draugystėje. Lietuviai atsi-
mena TV ekrane blykstelėjusią
Respublikonų konvencijos
sceną: Kissingeris ir Rūta
Lee. Kissingeris dirbantis 18
valandų per parą, laiką savo še-
šių kambarių butą madingame
Rock Creek Park priemiestyje
tuščią, mėgstąs gerai valgyti,
šachmatistas ir nepuošėiva.
Kissingeris parašė tris kny-
gas, sužavėjusias savo minti-
mis Nixoną.

Kissingeris, pakviestas į vals-
tybės sekretoriaus pareigoms,
paklaustas kaip jį vadinti: "Mr.
Secretary" ar "Dr. Secretary",
atkirtu "vadinkite mane ekscle-
ncija!" Spauda pavadino tai
pakaruokliško (Galgenhumor) są-
mojo išdaiga.

Kaip savita asmenybė Kissin-
geris gali būti pavadintas kabi-
netinių svarstymų, politinių for-
mulų, strateginių planų žmo-
gumi, Greta to beveik profeso-
riško kabinetiškumo ta sosti-
nės žmonių sukurta jo "swinge-
rystė" atrodo paprastas nuvar-
gusių smegenų pravėdinimas,
pastanga neprarasti ryšio su gy-
venimo lengvabūdiškumu, net ir
tam tikra dekoracija, už kurios
paranku kurti politines teorijas
ir diplomatines strategijos pla-
nus.

Jo trys knygos yra šios: "Nu-
clear Weapons and Foreign Po-
lity", "The Necessity for Choie-
ce" ir "The Troubled Partner-
ship" ("Atominiai ginklai ir už-
sienio politika", "Pasirinkimo
būtinybė" ir "Apsunkintas bend-
ras darbas"). Šiuose veikaluose
Kissingeris suranda naujas mo-

dernaus tarptautinio bendra-
vimo formules. Atominiams gink-
lams atsiradus, pasauliui, esą,
ėmė atrodyti, kad devyniolikto-
jo amžiaus politikos ir diploma-
tijos metodai tapo apgalėtinu
anachronizmu (Bob Considine).

Kissingeris, neneigdamas ato-
minio veiksnio įtakos į politiką,
nurodo, kad istoriniai tarpvals-
tybinio santykiavimo dėsniai li-
ko, kaip buvo. Paėmęs antikino
graikų filosofo Tukidido teori-
ją, Kissingeris tvirtina, kad
"dabartis, nors ir neatkartoda-
ma praeities, neišvengiamai ją
primena: tas pat taikintina atei-
čiai". Greta to teorinio motto
savo knygose Kissingeris ado-
ruoja tris istorines asmeny-
bes, kurių pažintros ir veik-
mo metodai turi teoriją paver-
ti realiu istoriniu reiškiniu.
Tie asmenys: kunigaikštis Otto
Bismarckas, diplomatas Cle-
mens Metternichas ir politikas
Robertas Castlereagh'as. Pas-
tarasis mažiau už pirmuosius du
žinomas mūsų visuomenei. Tai
anglų politikas (1769-1822), An-
glijai atstovavęs Vienos kongre-
se. Jis buvo aršus Anglijos stip-
rėjimo eros strategas ir stengė-
si visad neklusnią Airiją visi-
škai inkorporuoti į Anglijos sudė-
tį. Castlereagh'as yra tipingas
ano laikotarpio politikas, abso-
liučiai nesiskaitęs su mažų vals-
tybių ir tautų savitovumo aspi-
racijomis.

Šie trys istoriniai asmenys
žavi Kissingerį tuo, kad jie, esą,
sugebėjo sukurti sąlygas taikai,
kuri truko šimtmetį.

Taip Kissingerio teoriją pri-
stato žneklus laikraštininkai, "už-
miršdami, kad ir po "Švento-
sios Sąjungos" sudarymo, maži
karai sproginėjo šen ir ten, kaip
fajerverkai, o 1870 metais Euro-
pą nusiaubė prūsų - prancūzų
karas.

Tad iš to netikro šimtmečio
Kissingeris išgauna žibutėnės
pasaulio iliuzijos sprendimo me-
todus -- kaip išlaikyti taiką?

Tema itin simpatinga, populi-
ari. Tą temą propaguojant visur
yra neabejotinas pritarimas. So-
vietų Sąjunga dedasi netgi tos
temos skelbimo čempionė. Rei-
kia akcijos ir čia Kissingeris pa-
skelbė savo veiklos motto: "Po-
litika, kuri laukia įvykių, linkusi
pasidaryti tų įvykių belaisve".

Jis nelaukė įvykių, bet galva-
trūčiomis juos kūrė. Spontaniš-
kas Jungtinių Amerikos Valsty-
bių postkis į galinguosius komu-
nistinius rytus ir yra užbėgimas
įvykiams už akių. Flirtas su Ki-
nija ir Sovietų Sąjunga milita-
rinio nepakantumo nuotais
perjungė ant ekonominį santy-
kių bėgių. Ideologiniai kardai bu-
vo padėti į spintą, vietoj jų su-
švytravo pragmatistinių tarp-
savių vizitų pompa. Visad pelniui
alkani, o ideologijoms alergiški
vertelgos steigia savo bižnių fi-
liales ir laukia manos iš dan-
gaus, pasakiškų pelnų.

Kol kas viskas yra iliuzijos
stovyje, pelnų nėra. Iš Kissinge-
rio "pasaulio taikos" statybos ir
Tukidido istorinių pamokų, tuo
tarpu, Sovietai ir Kinija tenkina
savo amžiną agrikultūrinį ir tech-
nologinį alkį. Tačiau, visitvirtina,
karo gasmė nublūs. Tai
reiškia, kad "pasaulio taikos"
statyba, kuriai iniciatyva pasiro-
dė iš po Valstybės departamen-
to skvernų, patvirtino Kissinge-
rio tezę: atominiam amžiuje ga-
lima sekti praeities pamokas,
kurti naujas "šventasias sąjun-
gas".

Ar tai patvarus laimėjimas?
Tezei įgyvendinti reikia ilgo lai-
ko, o Kissingeris disponuoja tik-
tai trejais metais. Ar šis geo-
politinis status quo išlaikys atei-
nančio šimtmečio smurto gū-
dymus? To mes nematysime,
matys ateitis. Tuo tarpu dabar
spekuliacija susikurtu mitu ga-
li atrodyti kaip tikroviškumas.
Jeigu Nobelio taikos premijai
nenominavo prezidento Nixono
gal nominuos dr. Kissingerį.
"Pasaulio taikos" teoriją jis
parėmė savo akcija.

Mes, atstovai tautų, ku-
rios neturi valstybinio suve-
renumo savo kilties kraštuose,
palikdami painingas teorijas
ir jomis spekuliacijas, turime

teisę klausti: kas yra "pasau-
lio taika" Kissingerio koncep-
cijoje?

Matome, kad jo strategijos
pagrindas yra senos "Švento-
sios Sąjungos" adoracija. Tai
juk buvo militaristinės trijų mo-
narchijų (Rusijos, Austrijos ir
Prūsijos) susitarimas tapti Eu-
ropos (per tai ir pasaulio) žan-
daru. Tai buvo principas, prie-
šingas buv. Tautų Sąjungos, da-
bartinių Jungtinių Tautų princi-
pams. Kaip matyti, Kissingeris
įpiršo pasaulio žandaro parei-
gų idėją trims supervalstybėms
-- J.A. Valstybėms, Kinijai ir
Sovietų Sąjungai. Šie milžinai,
Kinija ir Sovietų Sąjunga, kol
kas priversti pritarti žandaro
pareigų planui, nes jie neturi pa-
sirinkimo. O juk dar neseniai
Nikita porino palaidosiąs ka-
pitalizmą.

Tokiu būdu ta moderni "pa-
saulio taikos" idėja sukurta ant
dabartinio geopolitinio balanso,
ant dabartinių valstybinių sie-
nių ir interesų stovio. Pasaulyje
yra bent du šimtai milijonų žmo-
nių ir bent penkiasdešimt tau-
tų, kuriems nepripažintos vals-
tybinio tvarkymosi apsisprendi-
mo teisės! Ignoruojami yra ir
politinės laisvės ištroškė šim-

tai milijonų žmonių, kurie mer-
di Rytų supervalstybių pavaldi-
nybėje. Ir ant tokio "status quo"
statoma "pasaulio taika"!

Mums atrodo, kad tokios "pa-
saulio taikos" idėja (net šimtiui
metų ateitin), tolygi Hitlerio pla-
nui stabilizuoti Trečią Reichą
tūkstančiui metų. Tai mesijaniz-
mo idėja, labai būdinga Rytams
ir Biblijai. "Pasaulio taikai"
pamatais imama neteisė, smur-
tas, vergavimas.

J. A. Valstybių partneriai,
kurios Kissingeris parinko pa-
saulio žandaro pareigoms, Ki-
nija ir Sovietų Sąjunga, tuo tar-
pu supuolė draugėn ne dėl su-
sižavėjimo "kapitalistine pasau-
lio taikos teorija" (Tiesa), bet
dėl aklos kapitalizmo atomo
bombos baimės, dėl savo nepa-
jėgumo varžytis su J. A. Vals-
tybių industrija, dėl chroniško sa-
vo pavaldinių badmiriavimo.
Jie kenčia tą partnerystę dan-
tis sukanė...

Iš tos partnerystės jie, tuo
tarpu, daug laimi: valstybinių
sienų revizijos nėra, apie sve-
timų teritorijų aneksijas nekal-
bama, režimus stiprinanti pagal-
ba gaunama.

Milžiniškame žaidime, pasau-
liniame eksperimente -- ar iš-
liks Pabaltijo problema gyva? Ge-
opolitinis status quo mums nėra
neliečiamybė. Toks Pabaltijo
problemų susikirtimas su mo-
dernios "pasaulio taikos" iliuzi-
ja.

Švedijos rinkimų belaukiant

BRONIUS AUŠROTAS

Vakarų Europoje, gi ypač
Anglijoje ir nemažiau JAV,
su dideliu susidomėjimu
laukiama š. m. IX. 16. Šve-
dijoje įvyksiančių parla-
mento rinkimų.

Prieš keletą dienų švedi-
jos didžiuose dienraščiuose
tilpo puslapis atsišauki-
mas, pasirašytas "rašytojų,
žurnalistų ir kultūrinės
veiklos darbuotojų", kuria-
me sakoma: "Nei vieno bal-
so buržuazinei vyriausybei;
mes sudarome rezistencinį
judėjimą prieš buržuazinę
valdžią". Žinia, šis atsišau-
kimas yra ne kas kita kaip
Socialdemokratų valdžios
obalsis, siekiąs išvengti ga-
limo pralaimėjimo. Gi Šve-
dijos socialistai valdo kra-
štą jau nuo 1932 metų ir
jiems pirmą kartą, per 40-tį
metų, grėsia pralaimėjimo
pavojus.

Cituotas laikraštis atsi-
šaukimas į švedijos žmo-
nes buvo atspausdintas po
to, kai viešosios opinijos ty-
rinėtojai nustatė, kad Šve-
dijos socialistai neturi dau-
giau kaip 40% liaudies bal-
sų ir kad jų partijos popu-
liarumas krinta kiekvieną
mėnesį. Dar tik vasarį tie
patys viešosios nuomonės
meškeriotojai skelbė, kad
min. pirm. Olof Palmes so-
cialistai turėję 43% balsuo-
tojų paramą. Ir nors socia-
listai to nenori parodyti,
tačiau partijos viršūnėse
jaučiamas didelis susirūpi-
nimas dėl krašte įsigalinčio
nepasitikėjimo socialistais;
esą galima dalykas, kad
socialistai yra pasirengę
p r a l a i m ė t i! Žinia,
jeigu taip įvyktų, tada jų
valdymas būtų nuvainiku-
tas po 40-ties metų valdžio-
je.

Socialistų strategai gal-
voja, kad dabartinis min.
pirm. Palme esąs partijos
didžiausias minusas. Šiam
tikslui pravestiesios viešo-
sios nuomonės tyrinėtojų
studijos, kaip tarpe specia-
listų balsuotojų taip ir kitų
piliečių eilėse, nustatė, kad
Palme esąs nustojęs ryšio
su rinkėjais ir nesupranta
krašto pulso. Vienaime ap-

klausinėjime jis negavo net
30% apklaustųjų balsų!

Siekiant suprasti balsuo-
tojų psichologiją buvę ban-
dyta tokių klausinėjimų me-
todu, išsiaiškinti Social De-
mokratų Partijos narių su-
sidomėjimą savo partijos
vedama politika ir jos nu-
statytomis ateities gairė-
mis. Tokių apklausinėjimų
vaisiai nebuvo labai džiugi-
nantis socialistams: vos ne
vos 25% organizuotų unijo-
se narių parodė ideologišką
susidomėjimą savo partijos
vedama politika. Dauguma
apklaustųjų domėjosi tik
materiališkais savo partijos
teikiamomis gėrybėmis:
geresniais uždarbiais, nau-
jais automobiliais bei stereo
muzikos aparatais.

Šiuo metų stipriausia
opozicijos Centro Partija,
yra remiama 28% krašto
balsuotojų; gi visos kitos
opozicijos partijos kaip
Konservatoriai ir Liberalai
gali surinkti 24,5% rinkėjų
balsų. Kas nuostabu, kad
Centro Partijos programa,
kai kuriuose punktuose, yra
labai artima Socialdemo-
kratų ir todėl laukiama, kad
kai kurie savo partija ne-
patenkinti socialistai gali
balsuoti už centristus.

Be visų kitų balsuotojų
nepasitenkinimo priežasčių,
yra dar viena, labai rimta
psichologinė grėsmė. Mat
Švedijos neutralumas ir ga-
na pastebimas atsiskyrimas
nuo, kitų tautų, beveik įgy-
vendinus Sociališko Gėrbū-
vio Valstybę, verkte verkia
k r a š t o s a u g u m o .
Ir pažeisti šį saugumo prin-
cipą yra labai rimta politi-
ška nuodėmė: gi socialdemo-
kratai ją papildė.

To viso rimčiausia prie-
žastis yra santykių atšali-
mas tarp JAV ir švedijos.
Netenka aiškinti, kad Šve-
dija, remdama šiaurinę
Vietnamą ir nuolatos kone-
veikdama Ameriką, privėdė
prie tokios būklės, kad
Stockholme JAV neturi sa-
vo Ambasadoriaus. Praėjū-
siais metais tai buvo labai
naudinga. Palme: jis piestu

(Nukelta į 4 psl.)

TOLMATOS ŽIBURIAVIMAI... (6)

NESANTAİKOS BELDIMAI

Jūratė Statkutė — de Rosales

Gal niekas taip ryškiai neaprašė JAV dilemos Europoje, kaip Henry Kissinger. Perskaičius jo daugiau kaip prieš dešimtį metų rašytas knygas, tenka padaryti visą eilę mažai džiuginančių išvadų.

Drauge su Kissingeriu reikia sutikti, kad vakarų Europos įtraukimas į rusų įtakos sferą būtų ne pakeliamas pralaimėjimas JAV-bėms ideologinės rytų-vakarų kovos plotmėje.

Su Kissingeriu reikia vėlgi sutikti, kad vakarų Europos atominė apsauga tapo iliuzorinė tądieną, kai rusų atominio ginklo kiekis ir galybė pakankamai priartėjo prie JAV karinio potencialo masto. Čia galima priedu pastebėti, kad praktikoje šiandieną jau nei vieno pasaulyje krašto, nei vienos teritorijos apsauga Amerikai nėra verta to, kas ją ištiktų atominio karo atveju.

Taigi padėtis gaunasi nekokia: apginti negaliu, nes per daug rizikuoju, bet nustoti irgi negaliu.

Pridėkime prie to dar vieną svarbų faktorių: pats žemės savininkas arba nelabai nori, kad šį ginčią, arba jis yra toks egoistas, kad mano gynybos jis nėra vertas.

Šitaip pažvelgus į JAV padėtį Europoje, pradėti žmogus geriau suprasti Kissingerio logiką:

-- belieka nudaugti, kad atominio ginklo iš viso nėra, ir tuo pačiu aš nieko nebijau (nusiįginklavimo sutartys?);

-- paskui reikia pasiekti tokio bendrininko kursą, kad "nesamo" (!) atominio ginklo bijo mažiau už mano priešininką (Sąjunga su Kinija? Čia tenka primygtinai cituoti Kissingerio nuomonę apie atominio puolimo grėsmę: "A level of damage which may seem unacceptable to us may prove bearable to the Soviet Union and even more so to Communist China");

-- galop reikia sutaukinti palaipsniui pasitraukimą su palaipsniui savo ir priešininko ideologijų suartinimu, tam, kad ideologinis pralaimėjimas būtų pakeistas neaiškumu kas kieno ideologiją perėmė (prekybos sutartys su Sovietais?);

Jei prie to visko pridėsime Ameriką slegiančius milžiniškus ekonominius spaudimus, kaip pav. naftos trūkumus ar dolerio svyravimus, gal tuomet galėsime susidaryti bent daliną dabartinės JAV padėties vaizdą.

Ne veltui Kissingeris savo knygoje dažnai mini neidentifikuotus "errors of the past", kurie prie tokių iliuzionistų triukų priemonių Ameriką privedė... Tų "praeities klaidų" kartus minėjimas yra tuo labiau pagrįstas,

jog 1918 ir 1945 metais amerikiečiai elgėsi KAIP NORĖJO, o 1972 metais jie jau yra priversti elgtis KAIP GALI.

Šiandieninė JAV politika greičiausiai ne be išgąsčio žiūri į susidarantį rusų-vokiečių bloką, kurio atsiradimą Kissingeris numatė prieš 13 metų (čia reikia kepurę nusiimti). Rusų-vokiečių sąjungos akivaizdoje JAV pačios savo rankomis yra priverstos kurti mažiau pavojingą ir ne mažiau neįveikiamą kinų-japonų bloką. Be to, JAV yra priverstos griebtis jei ne šiaudo, tai vilties, kad joms atiteks "balanso" galybės vaidmuo.

Ko tačiau Kissingeris nepastebi ar nesako, tai, kad grįžtant atgal prie tų "praeities klaidų" ir jas po vieną peržiūrint, tenka prieiti išvados, jog lemiamoji klaida buvo padaryta 1945 metais, kai tapo panaikinta rytų Europos tautų juosta skirianti Rusiją nuo Vokietijos.

Šią "izoliacijos" juostą pašalinus, buvo užmegstata itin pavojingų politinių įvykių grandis: 1) Rusijai buvo sudarytos sąlygos tapti pasauline galybe; 2) Vokietijai buvo sudarytos sąlygos priartėti prie Rusijos; 3) Vakarų Europai buvo sudarytos sąlygos išvystyti savo ateitį ekonominės osmoses su rusais formoje; 4) Atsirado reikalas sukurti nepaprastai pavojingą kinų-japonų bloką, kuris ilgai gali palaidoti iki šiol pasaulį valdžiusią baltąją rasę.

Geram šios politinės eigos žinovai, Kalantos susideginimas tokiu momentu, kai Nixonas lankėsi Maskvoje, galėjo suskambėti vilties kibirkštė, jog štai JAV-bėms esama natūralių sąjungininkų kaip tikslai tuje pasaulio vietoje, kurioje visos nelaimės prasidėjo. Deja. Kiekvienas mūsų pasibeldimas atskirais nesutariančiais būriais į Baltųjų Rūmų duris griausmingai patvirtina, jog argumentai apie rytų Europos vaidus, t.y. argumentai kurie privedė JAV prie 1945 metų katastrofingų išvadų, buvo daugiau negu pamatuoti ir jie tebegalioja iki šių dienų.

Šiandieną, visų pasaulio Kalantų, Stonių, Andriūškevičių, Zališkauskų desperacija jau nebegali atsverti mūsų nesantaikos beldimais padarytos žalos.

Švedijos...

(Atkelta iš 3 psl.)

atsistojo prieš didžiąją valstybę, parodydamas savo nepriklausomumą. Bet gi dabar prieš jį atsistoko ant-rasis lazdos galas.

Švedai yra susirūpinę ir jaučia, kad Palme sujaukė užsienio politikos reikalus, patenkindamas savo asmenišką ambicijas. Ir rinkėjai teisingai galvoja, kad min. pirmininkas yra supykęs draugišką didžiąją

KIEKVIENAS PONAS ANT KITO GERO Smerktina 'naujybė' mūsų spaudos praktikoje

Kiekvienas straipsnis ir kiekvienas to straipsnio sakiny yra spaudos bendradarbių darbas. Tokio straipsnio kokybė pareina nuo spaudos bendradarbių kvalifikacijų: nuo pažinties su nagrinėjama tema, nuo rašymo įgūdžių, nuo talento, nuo sugebėjimo suteikti straipsniui koloritą -- akademiškai, pašaipiai, pasipiktinusiai, sarkastiškai, prijaunčiai, pažintinai -- indiferentiškai.

Redakcijos ieško gabių bendradarbių, nes spausdinamų rašinių kvalifikacijos sudaro leidinio esmę. Temos pristatymo būdas yra ryškiausia pažintinė ir ideologinė leidinio žymė.

Spaudoje tilpęs rašinys yra leidinio ir autoriaus nuosavybė. Copyright įstatymas saugoja tą nuosavybės teisę. Neleidžiama "nukniauti" rašinį ir, savo vardą ar pavardę, ar inicialus, galė prirašius, išduoti rašinį savuoju, Nepatartina "nukniauti" rašinių ir iš Dirvos puslapių, nes redakcija tokias vagystes pastebės, atiduos visuomenės nuomonės teismui.

Keistai, deja, galvojo "Laisvosios Lietuvos" redakcija, berengdama Nr. 17, 1973 m. rugpjūčio 23 dienos laidą. Šiame numeryje įdėti trys Dirvos rašiniai, grubiai, apgraižomis perrašyti, slapyvardžiais pasirašyti. Net nenurodžius, kad naudojamasi Dirvos medžiaga, trumpa pažyma "pagal Dirvą", ar pan.

Leiskime prabilti palyginimams --

Dirvoje, Nr. 55, tilpo redakcinis straipsnis "Nauja "Kultūros barų" partitūra". Straipsnio autorius (Č.R.).

Laisvosios Lietuvos bendradarbis (Zeroks) tą Dirvos redakcinį išdavė už savo. Jis pavadino savo plagiatą "Maskvos ir Vilniaus 'deržymordos' kultūros ribos".

Dirvos tekstas: "Prieš kiek laiko Vilniuje leidžiamas žurnalas "Kultūros barai" mėgino jaustis savarankiškesnis..."

Laisvosios Lietuvos tekstas: "Teko džiaugtis, kad Vilniuje leidžiamas žurnalas "Kultūros barai" mėgino jaustis svarankiškesnis..."

Ir šitaip, nuo pat straipsnio pradžios, sakiny po sakinio, Dirvos tekstas perrašomas, jį pasisavinant, Mes negalime, dėl vietos stokos, sudėti greta originalą (Dirvos) ir plagiatą (Laisvosios Lietuvos). Štai, pirštu dūrus, sakiniai -- Dirva: "Maskva ir Vilniaus 'deržymordos' tai pastebėjo, pertvarkė redakcinę kolegiją ir dabar "Kultūros barai" pragydo pagal tikrą ortodoksine sovietinę partitūrą".

Laisvoji Lietuva: "Tuomet tai pastebėjo Maskvos ir Vilniaus "deržymordos" ir patvarkė redakcinę kolegiją, kuri "kultūros barus" pavertė pilnu ir tikru ortodoksiniu sovietinės pastumdėliu ir aklu urzgiančiu šuniuku".

Perrašytojas Zeroks nesuprato kad Dirvos tekste žodis "orto-

valstybę ir dėl to švedijoje nėra JAV ambasadoriaus; švedai giliai savo dūšioje, yra susirūpinę savo krašto saugumu.

Kai švedijoje nesenai lankėsi Sovietų premjeras Alekseju Kosyginas eiliniai švedai kartojo: mūsų valdžia yra labai laiminga priimdama sovietą, bet ji taip pat sugebėjo atsikratyti JAV ambasadoriaus.

doksine" buvo taikomas "partitūrai", ir reikė grįžimą į sovietinę cenzūrą. Kaip suklydo perrašytojas Zeroks matyti iš jo skubomis perrašyto sakinio.

Dirva: "Už tų sovietinio žargonu frazių matyti tirštas generolo Muravjovo koriko galvojimas, Lietuvius su botagais varo į ... sovietinį rusiškąjį "rojų".

Laisvoji Lietuva: "Arnoldovo frazėse matosi trishas Muravjovo koriko galvojimas, lietuvius su botagais varymas į sovietinį "rojų".

Kurjoziška, kad Dirvos autorius prie komisaro Arnoldovo posakių pridūrė su tikslu bolševiką pašiepti. "Maželių naftos" temą. Savo straipsnyje, kuris tilpo "Kultūros Baruose", rusas Maželių naftos valyklos neminėjo. Laisvosios Lietuvos perrašinėtojas apie tą naftos valyklą kalbą, lyg pagavęs tą temą iš bolševiko lūpų!

Dirva: "Lietuviai priversti pakęsti importuoto bolševiko pamokas, jo įžulumą, jo šovinizmą".

Laisvoji Lietuva: "Lietuvius kultūrininkas yra priverstas pakęsti importuoto komunisto pamokslus, pamokymus, įžulumą ir šovinizmą".

Taip kiekvienas Dirvos redakcinio straipsnio sakiny perptempas ant perrašinėtojo Zerok kurpalio.

Bet tai dar neviskas! Imame kiti tą Laisvosios Lietuvos to pat numerio straipsnį "Kova prieš Vilniaus betoninę architektūrą, kurį pasirašė (Rk.). Tai yra Dirvos, Nr. 61, rašinio "Okupantas susirūpino Vilniaus sušabloninimu" plagiatas. Dirvos rašinio autorius -- (Č.R.).

Perrašinėtojas -- plagiatorius (Rk) ir nesirūpino bent apdairiai susilpti nedoro darbo galų. Štai Dirvos straipsnio pradžios sakiny: "Kiekvienas okupantas, tai jau taisyklė, nesirūpina okupuotos vietovės estetika".

Laisvosios Lietuvos tekstas: "Kaip taisyklė, kiekvienas okupantas nesirūpina okupuoto krašto estetika".

Dirvos rašinio sakinių dar nos gadinimas eina per visą (Rk) plagiatą. Štai, sakiniai po sakinio ir paskutinytis: Dirva: "Dar ilgai Vilnius bus užverčiamas blokinės statybos griozdais, dar ilgai bus nepaisoma savitos Vilniaus panoramos, dar ilgai sostinė kentės gelžbetoninių okupanto smurtą".

Laisvoji Lietuva: "Dar ilgai Vilnius bus užverčiamas blokinės statybos griozdais, ilgai bus nepaisoma Vilniaus panoramos ir ilgai sostinė kentės gelžbetoninių okupanto smurtą".

Bet tai dar neviskas! Skaitome trečią to pat Laisvosios Lietuvos numerio straipsnį: "Barbariškas samdyto belgo propagandos melas", po kuriuo spindi plagiatoriaus (Rk) slapyraštis. Tai yra iš Dirvos Nr. 59, "nukniautas" straipsnis "Chu liganiški melai ir tikrovė". Autorius (Č.R.).

Štai to Dirvos straipsnio pradžia: "Kadangi Belgija beveik katalikiškas kraštas, bolševikams naudinga 'paimformuoti' belgus, kad okupuotoje Lietuvoje, katalikiškame krašte, yra tikėjimo praktikos laisvė".

Laisvoji Lietuva: "Belgija beveik katalikiškas kraštas, Bolševikai sumanė Belgiją 'paimformuoti' apie katalikiškos okupuotos Lietuvos "tikybos ir tikėjimo laisvę".

Skubėdamas tempti tą Dirvos sakinį ant savo kurpalio, (Rk) sudarkė ir mintį, prirašė be-

prasmybių. Dirvoje buvo tikslus išsireiškimas "tikėjimo praktikos laisvė". (Rk) paverčia tą sąvoką absurdu "tikybos ir tikėjimo laisvė". "Paimformuoti belgus", plagiatorius pakeičia: "Belgią paimformuoti".

Imame, lyg pirštu dūrus, iš vidurio: Dirva: "Abu bolševikiniai leidiniai su smarkiu įniršiu ragina kovojančius ateistus rauti iš dar tebetikinčiųjų jų tikėjimo šaknis". Laisvoji Lietuva: "Abu komunistiniai leidiniai su įniršimu ir užsidegimu ragina kovojančius ateistus rauti dar tebetikinčiųjų šaknis".

"Nukniaukimo" žišo ir skubos pagautas (Rk) nesuvokė plagiatorius teksto prasmės. Dirvoje kalbama apie "tikėjimo šaknis". Apie kokias "tebetikinčiųjų šaknis" nušnekėjo (Rk)? Tebetikintieji, asmenys, žmonės,

šakny neturi. Tikėjimas, kaip ideologija, turi savo šaltinius, ištakas, kurios Dirvoje pavadintos alegoriškai šaknimis.

Ant vagies, dėl neapdairumo, ir kepurė užsidegė!

Viešai iškeldama tą smerktiną "Dirvos" (ir jos autorių) nuosavybės pasisavinimą, Dirva reikalauja satisfakcijos: Laisvoji Lietuva privalo bent paaiškinti, kaip gi tokia nedorybė mūsų spaudos pasaulyje atsirado? Laisvoji Lietuva turi labai pasisaugoti ir plagiatorių neturėti savo labai gerų ir gabių bendradarbių rate. Lietuvų žurnalistų sąjunga, savo skyrių pobūviuose, turėtų aptarti tą žurnalistinės etikos praradimą...

Pas mus priimta, retkarčiais, perspausdinti rašinį iš kito leidinio. Perspausdinant visad minima iš kur paimta, kas autorius. Taip ir Dirva patenkinta jos rašinių, tokia tvarka, perspausdinimu. Juk tai gražus bendradarbiavimas, minčių ir informacijos populiarinimas.

Priešingai gi -- vagystė, plagiatas, garbės teismo objektas.

laiškai Dirvai

APIE JUSTO PALECKIO "MEMUARUS"

Pripuolamai gavau paskaityti Vilniuje leidžiamą "Komjaunimo tiesą", š.m. rugpjūčio 7 d. numerį.

Seniai sakoma, kad sovietinėje "Tiesoje" nereikia ieškoti tiesos. Tas pat tinka ir "Komjaunimo tiesai". Nusipelnęs kvailingas, maskviniais ordiniais švarko atlapus apsikaišęs Justas Paleckis, neturi ką veikti į pensiją išvartytas.

Jo pirmas "prezidentiškasis" aktas, buvo min. pirmininko A. Merko išstremimo į Sibirą įsakymas. Paskutinis aktas -- melų memuarai!

Tad dabar tas buv. "prezidentas" lipdo savo atsiminimus. Jis aprašo "buržuazinę" Lietuvą, kur jis gyveno geriau už daugelį bet žiurkiškai graužė valstybės pamatus.

Kiek savo "memuaruose" tas buv. "prezidentas" nusimeluoja, matyti iš jo posakių. Štai ką porina sovietinis melagis:

"Artimas Smetonos giminaitis generolas S. Raštikis tapo gynybos ministru".

Gen. S. Raštikis niekad nebuvo krašto apsaugos ministras! Rašydamas apie rusų rašytoją antikomunistinį emigrantą I. Buniną, Paleckis nusimeluoja: "Bunino pasaulėžiūra pasikeitė ir jis tapo tarybinu piliečiu". Buninas griežtai atmetė bolševikų kvietimus.

"Tapo" ir "tapo"... kuo "tapo" Paleckis? Melais sovietinis pragaras grįstas!

B. Valiūnaitis

YOUNG MAN — for general warehouse work. Legible handwriting important. Steady position for dependable person. Apply in person. AMICO Inc. 2633-I-Street, Phila., Pa. Apply — Tues.-Wed.-Thurs. only. (68-70)

FOUNDRY GRAY IRON
JOURNEYMAN
SQUEEZER FLOOR
MOLDERS
also
EXPERIENCED
GENERAL FOUNDRY
HELP

Must be able to pass physical examination. Good wages, fringe benefits, pension plan, insurance package including major medical.

Apply call or write

KENT FOUNDRY CO
514 Butterworth S. W.
Grand Rapids, Mich. 49504
(68-77)

EXPERIENCED
OPERATORS NEEDED

J. F. SPORTSWEAR
1431 CAPOUSE AVE.
SCRANTON, PA.
717-346-0530 or 717-346-3437
(65-70)

PASITEIRAUKITE PAS MŪS JEI GALVOJATE PIRKTI NAMĄ!

- Low Rates
- Minimum Expenses
- We pay 3 1/4 % on escrow accounts

6% - 2 yr. certificates (Min. \$5,000)
5 3/4 % - 1-yr. certificates (Min. \$1,000)
NUOŠIMČIAI IŠMOKAMI KAS MĖNESĮ

Member F.S.I.L.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint
Anthony
Savings

1447 S. 49th Court • Cicero, Illinois, 60650

Phone (312) 656-6330

Coen Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Viešėdami Chicagoje aplankykite
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

KŪRYBA IR MOKSLAS

PRISIKABINO KAIP SMALA PRIE ČEBATO BEVERČIAI DR. M. ANYSO ATSIMINIMAI

J. JUREVIČIUS

Dr. Martynas Anyšas, gimęs Klaipėdos krašte, teisės mokslus baigęs Berlyne ir, beveik iki Lietuvos okupacijos, gyveno ir veikė Klaipėdoje. Dabar gyvena Kanadoje parašė atsiminimus -- "Kova dėl Klaipėdos Gubernatoriaus Jono Navako laikotarpis II dalis". Šių atsiminimų dalis buvo Naujienose atspausdinta. Labai gerai, kad atsiranda žmonių, kurie surašo savo išgyvenimus nepriklausomoje Lietuvoje. Beskaitydami tokius atsiminimus prisimename mūsų netolimą praeitį ir išgyvenimus. Istorinių atsiminimų reikšmė yra labai svarbi visiems besidomintiems savo tautos praeities įvykiais, jo išgyvenais džiaugsmiais ir vargais.

Pradėjęs skaityti tuos atsiminimus maniau, kad rasiu daug įdomios medžiagos apie kraštą ir miestą, kuris po 700 metų Vokietijos valdymo 1923 m. grįžo prie Lietuvos. Bet apsišvyliau. Tuose tariamuose atsiminimuose jokių istorinių šaltinių nėra, o vien tik beverčiai pasišaipymai iš gyvųjų ir mirusiųjų asmenų ir savęs aukštinimas.

Dr. M. Anyšas savo atsiminimų II-je dalyje aprašydamas Gubernatoriaus Jono Navako laikotarpį 1933-1935 m. išsklaido į plačius lankas visur pabrėždamas, kad J. Navakas Gubernatoriaus pareigų nesugebėjo atlikti ir t.t. Dr. M. Anyšas 4 metus buvo Gubernatoriaus pataisą ir vienu laiku Klaipėdos Krašto Direktoriaus narys. Jis aprašo būtus ir nebūtus, regėtus ir neregėtus dalykus. Gerokai pagražinus ir nusmailintus pokalbius, kurie nieko bendro neturi su aprašomais įvykiais. Objektivumo stoka aprašymams asmeniui. Nėra pagarbos nei žodžiui, nei aprašomam individui. Man atrodo, kad viešas žmogaus suniekimas yra daug skaudesnis už fizinį kirtį, tai didžiulė moralinė žaizda, kuri lieka kartų kartoms. Todėl reikėtų daugiau respekto asmeniui, ypač tiems, kurių jau nėra gyvųjų tarpe ir jie negali apsiginti nuo neteisingų užmetimų bei priekaištų.

Dabar pažūrėkime į tų atsiminimų perliukus.

Dr. M. Anyšas rašo: "1926 m. gruodžio m. 16 d. perversmo dėka Juozas Tūbelis pateko Lietuvos vyriausybės priešakyje ir joje išbuvo iki jo išėjimo 1938 m., kai jis galutinai susirgo ir mirė. Per šiuos 11 metų Tūbelis su Smetona nustatė visą politiką". Visgi buvo ne taip kaip Dr. Anyšas rašo. Pirmiausia perversmas įvyko ne gruodžio m. 16 d., o gruodžio m. 17 d. Po gruodžio mėn. 17 d. perversmo prof. A. Voldemaras sudarytame ministerių kabinete finansų ministeriu iki 1927 m. gegužės mėn. 3 d. buvo Krikščionių demokratų atstovas Dr. Petras Karvelis. J. Tūbelio valstybinė tarnyba atrodė taip: 1918 m. XLII pirmas Lietuvos žemės ūkio ministras Voldemaro o vėliau M. Sleževičiaus vyriausybėse. Nuo 1919, IV 12 iki X. 7. -- Švietimo ministras. Nuo 1919, X. 10 iki 1920, IV 19 vėl Žemės ūkio ministras. Nuo 1927 m. V. 3. finansų ministras A. Voldemaro vyriausybėje. Nuo 1929 m. IX 24 d. ministras pirmininkas ir finansų ministras. Nuo 1929 m. IX 26 d. iki X. 1. Žemės ūkio ministras VI. Mirono vyriausybėje. Gi nuo 1938 m. X. 1 iki mirties Lietuvos Banko vadytojas. Kaip matome J. Tūbelis pusę nepriklausomos Lietuvos valstybės laikotarpio buvo finansų ministru ir 8 metus 5 mėn. o ne 11 metų, kaip rašo Dr. Anyšas. Lietuvos Vyriausybės galva. Teigimas, kad J. Tūbelis perversmo dėka pateko Lietuvos Vyriausybės priešakyje yra nesuįsąsądu. Nėra jokio perversmo, nes netolima praeitis įvykiuose. Savime aišku, kad kiekvieno krašto politiką nustato valstybės prezidentas su kabineto nariais. Taip buvo ir Lietuvoje. J. Tūbelio teorija buvo tikinčiosios konservatyvi -- saugotis išleisti daugiau, negu uždirbti. Valstybė neišleido į nepakeliamą

mas skolas ir valiuta išliko iki galo pastovi.

Arba Dr. Anyšas porina: "J. Tūbelis taip pat mažai lankėsi Klaipėdos krašte, nors jis buvo atsakingas už Klaipėdos Krašto politiką. Visame jo pirmininkavimo laikotarpyje jis tik keletą kartų vasaros metu iš Palangos automobiliu atvykdavo į Gubernatorių. Klaipėdoje jis niekuomet nenakvodavo, bent mano laikais". Čia tai jau visai nušnekėta. J. Tūbelis lankėsi Klaipėdoje tiek, kiek jam buvo reikalinga. Centro Vyriausybę atstovavo jos skirtas Gubernatorius ir jis informuodavo. Rašyti, kad J. Tūbelis nenakvodavo Klaipėdoje, daugiau negu humoras. Viešbutis mėgsta, kai kurie anglų lordai, J. Tūbelis tai grupei nepriklauso.

Vėl "Navakiada baigiama ir Gubernatoriaus Navakas jau politinis lavonas". "Gubernatoriaus Navako galutinis likvidavimas". "Prisėjo Tūbeliui net asmeniškausi su Navaku pasikalbėti ir jam oficialiai priminti, jog jis, kaip aukštas pareigūnas, turįs pareigą klausyti vyriausybės pareigūnų, atvirčiai, vyriausybės bus priversta griebtis griežtų priemonių. Po tokio aiškaus pasakymo sutiko Navakas išvažiuoti atostogų. Vakariniu traukiniu iš važiuojo į Estiją. Tai buvo 1935 m. kovo mėn.". Kas gali žinoti, patikėti tokioms Dr. Anyso sapnionėms? Lietuvoje dar nebuvo mikrofonų, tai kaip Anyšas galėjo taip tiksliai girdėti tokius telefoninius pokalbius J. Tūbelio su Gubernatoriumi Navaku? Tai yra greičiausiai atsiminimų autoriaus sugalvoti žodžiai ir įsprauti į J. Tūbelio ir Navako lūpas. Daugiau nieko.

Toliau vėl rašo: "Bet Jonas Navakas Kaunui dar kartą padarė strioką. Baigiantis atostogoms Navakas parašė kai kuriems ištikimiems Klaipėdoje, kad jis už kelių dienų sugrįš į Klaipėdą. Tą žinią greičiausiai keliu pasiekė Tūbelis. Tuojau buvo įsakyta Lietuvos pasiuntinybei Rygoje neleisti Navokui grįžti Klaipėdą, bet jį žūt-būt palydėti į Kauną. Čia Navakas, Tūbelio prispaustas, galutinai įteikė atsistatydinimo raštą". Nurašyta, nušnekėta nuo pradžių iki galo. Abejoju, ar atsirastų nors vienas skaitytojas, kuris patiktų tokioms Dr. Anyso fantastiškomis mintims. Jis būdamas Klaipėdoje girdėjo ir matė kaip Tūbelis prispaustas Navaką prie sienos reikalavo atsistatydinti iš Gubernatoriaus pareigų. Arba žūt-būt iš Rygos palydėti į Kauną kaip kokį kriminalistą. Pasirodo, kad Dr. Anyšas yra geras mitų kūrėjas. Gera mitus kurti apie tokius žmones, kurių jau gyvųjų tarpe nėra ir negali paneigti tokių žiaurių užmetimų.

Vėl rašo: "Navakas į Klaipėdą nebeatvažiuojo ir kiek vėliau buvo paskirtas Valstybės Tarybos nariu Kaune. Jis jokio kito paskyrimo negavo, ruošė kai kuriuos įstatymų projektus ir ginčijosi su savo atsiskyrusia žmona dėl jos išlaiskymo. Jis tose pareigose išbuvo iki raudonoji armija įžygiavo į Lietuvą 1940 m. birželio m. 15 d.". Pirma, jeigu Navakas buvo paskirtas į Valstybės Tarybą, tai kitos tarnybos jis ir negalėjo turėti. Antra, Valstybės Taryba buvo įsteigta 1928 m. ir veikė iki Lietuvos okupacijos. Tarybos paskirtis buvo ruošti įstatymų kodifikacijos sumanymus, tvarkyti ir derinti veikiančius įstatymus bei juos papildyti ar pakeisti. Tai buvo aukšta teisės dalykų patariamoji institucija, skirta ypatingai valstybės administracijos viršinių reikalams. Valstybės Tarybos nariai buvo berods XV Kat. tarnautojai. Valstybės Tarybos narių pareigos garbingos, kurias Dr. Anyšas kartu su Navaku nuvertina. J. Navakas iki 1930 m. dirbo Valstybės Taryboje kanceliarijos

viršininku. Nuo 1933-1935 m. buvo Klaipėdos Krašto Gubernatoriumi. Pasitraukęs iš tų pareigų vėl buvo grąžintas į Tarybą.

Dėl J. Navako doktorato rašo: "Kad J. Navakas su pertraukomis studijavo Paryžiuje ir iš ten grįžęs ėmė vadintis teisiu daktaru... Aš su juo Gubernatoriu dirbdamas neturėjau progos matyti nei jo teisių daktaro diplomo, nei jo disertacijos, nei jo visuotinio teisės žinojimo". Skaitant tokius atsiminimus gaunasi įspūdis, kad J. Navakas atvykęs į Klaipėdą užimti Gubernatoriaus posto turėjo parodyti mokslo baigimo pažymėjimą ir doktoranto disertaciją kokiame tai Gubernatoriaus patarėjui Dr. Anyšui. Ar nejuokingai atrodo? Aš manau, kad nėra istorijoje buvę tokio atsitikimo, kad naujai atvykęs įstaiogos viršininkas rodytų pavaldiniam mokslo diplomus. Gal Vokietijoje buvo tokia tvarka? Lietuvoje tokių štukų nebuvo.

Arba vėl rašo: "Buvo tiesiog tradicija, kad delegacijų priėmimo metu, Tūbeliui sėdint už savo ministeriško stalo arba giliame fotelyje, jo generalinis sekretorius akyli žiūrėdavo uždegti jo popirus, jeigu šitas silpnų Tūbelio plaučių traukiamas užgeso". Šis teigimas Anyso nuo pradžių iki galo klaidingas. Jokios tradicijos nebuvo, kad Finansų M-jos generalinis sekretorius kartu su Tūbeliu dalyvautų delegacijų priėmimo. Tie, kurie mes dirbome toje ministerijoje, geriau žinojo, už Dr. Anyso pliuropus. Taip pat netiesa, kad Tūbelis sėdėdavo už "savo ministeriško stalo". Visi baldai buvo Ministerijos ir jokio nuosavo stalo nei vienas buvęs Finansų ministras neturėjo. Keistoka, kad Dr. Anyšas būdamas teisininkas labai lengvai nustatė Tūbelio silpnus plaučius. Dr. Anyšas savo atsiminimuose nuvaidina "Kova dėl Klaipėdos" nuvažiuojo prie Tūbelio "silpnų plaučių".

Toliau vėl: "Pilkos eminencija, taip pat kaip dienos metu jo šešas (Tūbelis) visai susmuko kėdėje". V. Mašalaitis, kurį Dr. Anyšas su pašaipu vadina pilkos eminencija, nuo 1919 m. iki Lietuvos okupacijos dirbo ministrų kabinete eidamas kabineto reikalų vedėju, kanceliarijos viršininku ir generaliniu sekretoriumi. Redagavo Vyriausybės žinias. Prie visų vyriausybės tose pareigose išbuvo. Tai atsakingas valstybės tarnautojo darbas. O Mažojoje Lietuvoje gimęs ir Nacionaliosios Lietuvos kietioje įgijęs daktarato laipsnį Dr. Anyšas Mašalaitį pristato skaitytojui, kaip pilkąją eminenciją. Tokiais ir panašiais svaščiojimais visi atsiminimai lieka beverčiai.

Dėl darbininkų rašo: "Klaipėdos Krašto Direktoja visą laiką stengėsi kaip nors sustabdyti arba bent žymiai sumažinti lietuviškų darbininkų plėtimą Klaipėdoje". Iš tokio Dr. Anyso teigimo susidaro įspūdis, kad Klaipėdos Krašto darbininkai nebuvo lietuviai. Laisvoje valstybėje visi piliečiai yra lygūs ir jie gali kelti ir dirbti ten, kur randa geresnės darbo ir pragyvenimo sąlygas. Kiekvienai buvusiai Lietuvos vyriausybei rūpėjo kuo greičiausiai atlietuivinti Klaipėdos kraštą ir miestą. Todėl iš Didžiosios Lietuvos darbininkų ir tarnautojų kėlimasis į Klaipėdos miestą tautiniu ir valstybiniu požiūriu buvo naudingas ir reikalingas. Mums Klaipėdos Kraštas yra brangus ne vien dėl to, kad jis iš senų senovės buvo lietuvių apgyventas, Klaipėdos kampelis yra neatskiriama mūsų krašto dalis. Okiniu požiūriu Klaipėda turėjo didžiausios reikšmės tik nepriklausomai Lietuvos valstybei. Tik lietuvių rankose Klaipėdos uostas augo ir galėjo tapti pasaulinės reikšmės uostu. Vokietijai valdant jį buvo užkampinis, nusmukęs ir bevertis.

Dar toks teigimas: "Direktoriaus pageidavimas, kad "Maistas"

paimtų daugiau kiaušinių, mokėtų už centnerį gyvo svorio 5 litus daugiau, kad Lietūkis padidintų užpirkimus Klaipėdos Krašte kiek aukštesnėmis kainomis. Pilkosios eminencijos (Mašalaitis) atremiamas, jog tuo rei kalu reikia tartis su atitinkamomis ūkiškomis organizacijomis". Perskaičius tokius teigimus kyla klausimas, kodėl "Maistas", "Lietūkis", "Pienocentras" turėjo Klaipėdos kraštą tokininkams mokėti už jų produktus aukštesnes kainas, negu visoje Lietuvoje buvo mokamos. Klaipėdos kraštas yra integralinė Lietuvos dalis ir ūkišku požiūriu visi gyventojai buvo lygūs. Koks būtų kyles triukšmas, jeigu Klaipėdos krašte būtų mokama už produktus aukštesnės kainos, negu visoje Lietuvoje. Jeigu yra ūkiškas sunkmetis, tai jį turi visi vienodai pergyventi. Valstybėje negali būti stūnų ir postūnių.

Atsiminimų autorius rašo: "Užsienio Reikalų ministerija, kuri paskutiniaisiais metais buvo patalpinta naujose Žemės Banko rūmuose, prie Nepriklausomybės aikštės. Lozoraitis mane priėmė savo gražiame ir šviesiame kabinete, iš kurio plačių langų puikiai matėsi Vytauto Didžiojo muziejus, Finansų ministerija, ministerių tarybos namas, Žaliojo kalno vilos ir kiek toliau senosios rusų imperijos valdymo laikotarpio liekana Soboras". Kad Dr. Anyšas iš ministerio Lozoraitis kabineto galėjo matyti Finansų M-jos rūmus ir Soborą -- daugiau negu fantazija. Finansų M-jos rūmų kampą gal ir būtų galima pamatyti tik iš kiškus galvą į Duonelaičio g-vę. Bet nemanau, kad Dr. Anyšas būdamas pas ministerį Lozoraitį, būtų kaišiojęs galvą pro langą ieškodamas ką nors pamatyti. O Soborą taip pat gal ir būtų galima šiek tiek bokštą matyti palūpus ant Žemės Banko rūmų stogo. Turint lakią fantaziją galima visokių štukų prirašyti, kaip šiuo atveju.

Arba vėl: "Tūbelis aukštesnius svečius priimdavo savo viloje, Žalajame kalne, kuri buvo gražiai įrengta ir rodė daug meniško skonio. Tame rėkale stiprioji Tūbelio pusė buvo jo žmona. Ji buvo maloni savo apšėjimu ir labai prieinama. Mėgdavo visur viešai rodytis ir tam tikru decentiškumu elegantiškai rengtis". Kodėl Dr. Anyšas neparašė, kaip jo žmona rengdavosi? Ką bendro Tū-

VEIKALAS APIE DIDJĮ TERORĄ

AMERIKAI PRIMENAMA STALINO ERA

Pasiekęs diktatoriaus postą sovietinėje partinėje hierarchijoje, L. Brežnevas natūraliai linksta tapti bent mažuoju Stalinu. Brežnevo kalbos atžymimos plojimai, kuriuos rūpestingai skaičiuoja; aprašo jų intensyvumą, sūksmus ir pagarbūs epitetai, kuriais minia apdalinava valandų valandomis kalbant Brežnevą. Tos scenos tarytum paimtos iš Stalino biografijos. Sovietinė imperija negali egzistuoti be savo imperatoriaus. Brežnevas nori bent toki imituoti.

Šiam stalininių nuotaukų periodui bebręstant, stambioji Macmillano leidykla išleido Roberto Conquesto veikalą The Great Terror (Didysis teroras). Autorius itin rūpestingai suieškojo knygai autentiškos medžiagos. Jis naudojo garsiojo "Samizdato", kuris yra neišsemiamas faktų šaltinis. Jis turėjo garsių sovietinių rezistentų raštus, atsiminimus, niekur nespausdintus rankraščius. Roy Me dveded, Petras Jakiras, ištrėmė žuvusio poeto Mandelštamo žmonos Nadeždos užrašai, papil-

dė autoriaus studijas.

Ši, aptariamoji, knygos laida yra antra, labai papildyta, rūpestingai patikrinta. Stalino laikotarpio atvaizdas pakrypo į "blogą pusę", prisipažįsta autorius. Viskas pakito, jis rašo, nes nauja medžiaga parodo, kad visi Stalino valymai (purges) buvoplatesni, gilesni ir kruvinesni. Kas anksčiau buvo laikoma, dėl įrodymų stokos, natūralia mirtimi, dabar vadintina nužudymu. Aukštųjų karininkų žudynės buvo nepalyginamai gausesnės, kaip kad anksčiau buvo manyta.

Kaipo pavyzdį, galima nurodyti, kad senieji Stalino valymų šaltiniai rodo, kad Stalinas asmeniškai pasirašė apie 8000 mirties sprendimų! Tai šurpdė pasaulį. Dabar tyrinėtojai apskaičiuoja, kad Stalinas asmeniškai pasirašė apie 40,000 mirties sprendimų!

Žinomas savo nesantaiska su režimu mokslininkas A. Sacharovas tvirtina, kad partijos narių žuvo per vieną milijoną du šimtus tūkstančius.

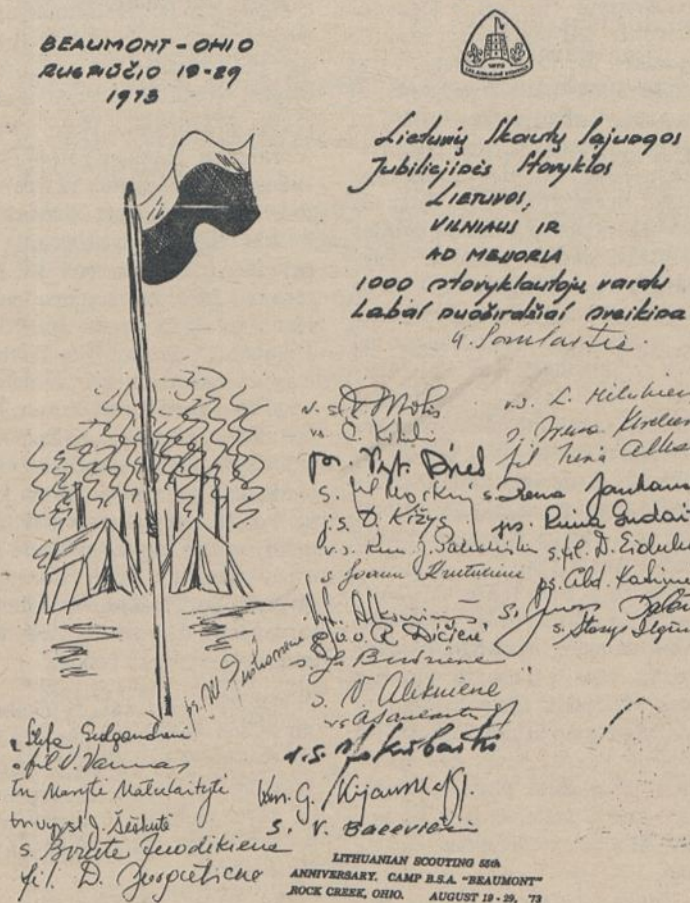
Kiekvienas Stalino organizuotas valymas buvo skirtas plačiai "konspiracijai" išnaikinti. Tam tikrais periodais rodėsi sugestijos, kad kariuomenėje arba partijoje reikšias masinės nuokrypos nuo doktrinos arba nesutikimas su valdymo metodais. Valymo aparatas imdavo veikti plačia skale. Visi valymai buvo rūpestingai pri dengiami tam tikro legalumo skraiste. Tas "legalumas" buvo tardymas, teismas, legalumo ribose sovietiniams organams leistieji sprendimai už akių. Su neregėtu cinizmu valdžia suimdavo "opozicionierius", pati gerai žinodama, kad tos aukos nebuvo opozicijoje.

Stalinas gerai žinojo, kaip A. Hitleris sunaikino tariamą Roemho suokalbį. Su tikru virtuoziskumu, kaip pradėjo Hitleris ir tęsė Stalinas, galima sukurti nesamą sąmokslą, nebūtą opoziciją ir, tokią sukūrus, naikinti tuos, kuriuos nesunkiai prikergti prie opozicijos.

Šie žmonių naikinimai pasiekė toki neįtikimą didumą, kad eiliniam žmogui buvo neįmanoma vienam asmeniui priskirti milijonines žudynes. Žmonės tada ir dabar nepajėgė suimti į savo supratimą ir į samonę masinių žudynių esmės. Kiekvienas tikėjo, kad tai kova su netikusiais pareigūnais, su nusikalstamu elementu administracijoje, su sabotažininkų grupėmis, su valstybei priešingais pasiturinčiais asmenimis, su buvė žėmis, su religiniais agitatoriais. Tuo tarpu, ka-

(Nukelta į 6 psl.)

ATSIUNTĖ SVEIKINIMĄ DIRVAI

Lietuvių Skautų Sąjunga vykusi Beaumont, Ohio rugpjūčio 19-29 d. jubiliejinės stovyklos viršininkas v.s. Antanas Saulaitis ir pastovyklių viršininkai bei skautijos vadovai pasirašė atsiuntę Dirvai sveikinimą. Šioji stovykla buvo skirta Lietuvos sostinės Vilniaus įkūrimo 650 metų paminėti, Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo ir moderniosios Lietuvos valstybės atkūrimo 55 metų sukaktims atžymėti ir lietuvių tautos kovai dėl laisvės giliau įsisąmoninti. Lietuvių skautybės gyvavimo 55 metų sukaktims atžymėti ir skautų žurnalo Skautų Aido 50 metų jubiliejui pagerbti. Šioje jubiliejinėje stovykloje registruotų stovyklautojų buvo apie 1250 asm.

Per sportą į Europą

TEKA SAULĖ...

Po netikėto pralaimėjimo Gise, mums viešnage Stuttgarte buvo daug sėkmingesnė. Rugsėjo 26 dieną rinktinė Stuttgarto sporto klubą sutriuškino net 92:56 (51:20) pasekme. Tiesa, ši kartą priešininkas buvo daug silpnėsnis nei vakarykštis, tačiau ir mūsų rinktinė pasirodė daug geriau ir aikštėje karaliavo net ir tada, kai treneris Valaitis išleido žaisti antrąjį penketuką.

Jau pačioje rungtynių pradžioje mūsų žaidėjai užspaudė vokiečius taip, kad net mažą šalę parako dūmais pakvipo. Priešininkas gynėsi visomis priemonėmis, įskaitant ir pradžiūkinimo teises, bet mūsų rinktinė nekrypo ir visiškai jokio dėmesio.

Kartais priešininko buvo net gaila, stebint, kaip jis jokiu būdu negalėjo rasti leistinų priemonių sustabdyti greituosius Palubinską su Šakiu ir nežinojo kaip dengtis nuo šmaikščių Baškauskio ir Modesto šūvių. Prisipažinsiu, kad po Giesseno nesekmės, šiose rungtynėse mūsų pirmasis penketukas atrodė impresyviai. Jiems, žinoma, nebūdingai talkininkavo ir antrasis penketukas. Užtat skirtumas pasekmėje iš nedidelio dešimties taškų skirtumo persivertė į dvidešimtį, o vėliau ištiso net į trisdešimtį. Pirmąjį kėlinį mūsų žaidėjai laimėjo net 51:20 pasekme ir jau pertraukos metu buvo aišku, kad mūsų žaidėjai įsirašė savo išvykos lapą pirmąją pergalę.

Nėra abejonės, kad skirtumas pasekmėje būtų buvęs dar didesnis, jei visą laiką būtų žaidę tik pirmasis penketas.

Atrodo, kad bent dabar treneris Valaitis gali lengviau atsidusti dėl pakaitalo centre. Čia Puidoką galės, turbūt, pavaduoti kitas jaunas -- Mažeika, kuris šios rungtynėse parodė gražių momentų tiek puolime, tiek gynyje.

Galutinė pasekmė galėjo prasidėti šimtinę, bet Valaitis leido žaisti kiekvienam (išskyrus Varną, kuris vis dar negaluoja dėl muskulo patempimo).

VEIKALAS...

(Atkelta iš 5 psl.)

da viena žmonių kategorija pritarė kitos kategorijos naikinimui, masinės žudynės lietė juos visus. Autorius galvoja, kad šiame žmonių nusiteikime glūdi sprendimas, kodėl masinių žudynių eroje valstybės gyvenimas išsilaiko normos ribose.

Autorius stengėsi analizuoti tų masinių žudynių autorių, Staliną.

"Niekad neatsisakyk nuo mažų dalykų", esą sakė Stalinas, "nes iš mažų dalykų susidaro didelė".

Rūpestingu ir iki dešimties išdirbtu metodu, jis drįso pulti ir sunaikinti partines "šventoves". Tokia "šventovė", kuri stėjo skersai kelio jo autokratizmui, buvo taip vadinama "Senų bolševikų grupė". Tai buvo Lenino bendradarbiai. Stalinas juos sunaikino ir su švariomis rankomis išėjo iš tos kruvinos operacijos.

Didžiojo teroro viršūnė buvo pasiekta suorganizuojant dirbtinį badą derlingoje Ukrainoje. Aukos skaitomos dešimtimis milijonų. Ukrainiečiams aktyviai pasipriešinus eiti į kolchozus, buvo badu išmarinta tautos dalis.

Amerikai priminta baisioji Stalino era. L. Brežnevo diktatūroje šlypi didžiojo teroro gemalai. Juk diktatūros laikosi teroru. Aptariama knyga smarkiai perkama.

(Xx)

J. SOLIONAS

Dirvos spec. korespondentas

mo) ir tuo būdu priešininkas išsigelbėjo nuo triskaitinės pylos.

Beje, kalbant apie susižeidimus, turime paminėti skaudžią Šilingo nelaimę, kuris prieš pat išvykę Chicagoje, treniruotės metu, susilaužė koją ir šiuo metu eina tik rinktinės statisto pareigas. Gi Miniotui turėjo ištraukti dantį Giesseno ir tas malonumas kainavo 40 dolerių! Tai gi Giesseno nukentėjome visuose frontuose.

Bendrai pirmoji rinktinės pergalė atnešė daug pralaimėjimų vison išvykinėn grupėn. Daug gražiau atrodo netikėtai pasispyšą žaidėjai, bet ir juos lydį turistai. Pastaruosius tiesa kamuoja ne pralaimėjimo jausmas, bet nujautimas, kad sekančią dieną vokiečiai padavė visai grupei ir vėl pasiūlys... wienerschnitzelį...

Vistiek mums dabar jau aišku, kad jei jau nugalėjome vokiečius krepšinio aikštėje tai gal kaip nors suvirškinsime ir jų wienerschnitzelį; juoba, kad po Stuttgarto rungtynių mes paliekame teutonišką žemę ir leidžiame ieškoti gerųjų prancūzų vy-

UŽTRAUKSIM, BROLIAI, NAUJĄ GIESMĘ...

Nieko nėra saldesnio už pergalę. Beht taip, turbūt, būtų virtinęs kiekvienas lietuvis, ir jo bičiulis, rugsėjo 27 dieną Strasbourg, Toji diena -- istorinė. Po ilgo laiko ir vėl lietuvių komanda, žaisdama savo vardu, nugalėjo nepaprastai stiprią prancūzų Alzaso rinktinę 114:78 (63:42). Tai buvo vienas impresyviausių mūsų rinktinės pasirodymų. O rodytis buvo prieš ką, nes šių rungtynių atvažiuo pasidžiūrėti netik gausus Vyr, Grybauskas draugų būrys iš Mulhouse, bet taip pat ir žymieji Paryžiaus sporto žurnalistai, bei radijo ir televizijos atstovai.

Smulkiai blusinėti per visą rungtynių eigą -- neverta. To nepaprasto įtempimo jose nebuvo ir jau pirmosios žaidimo minutės parodė, kad mūsų vyrai trokštė troško šios pergalės. Ši vakarą, turbūt, niekas nebūtų galėjęs sustabdyti žaltiško Modesto šaudymo, niekas nebūtų galėjęs praeiti pro tvirtą Baškauskio figūrą, niekas nebūtų galėjęs pasiekti dangun nuolatos išskylančių ilgųjų Puidokų rankų ir pagaliau, niekas nebūtų galėjęs rasti vaistų prieš kadriliškumą, o gal net ir lencingėliškus Palubinsko ir Šakio pasiūkinėjimus gynime. Viskas mūsų žaidėjams sekėsi. Užtat ir rungtynių pasekmės skirtumas greit šoktelėjo į dvidešimtinę ir pirmąjį kėlinį mūsų vyrai baigė 63:42 savo naudai. Fantastiška.

Panašus buvo ir antrasis kėlinus. Tik galbūt jame trūko šiek tiek daugiau komandinės darnos, nes treneris Valaitis laisvai naudojo visus žaidėjus ir kiekvienas rinktinės žaidėjas (išskyrus Varną, kuris dar vis negaluoja) gausiai prancūzų publikai galėjo pademonstruoti, kodėl jis buvo išrinktas rinktinėn.

Tenka, beje, pastebėti, kad už Alzaco rinktinę žaidė net trys žymūs Amerikos juodukai: Armstead, Allen ir Faulkner. Tačiau nė šios trijulės fantastiški metimai, nė jų puikus kamolių nuimėjimas nuo lenktynių negalėjo sustabdyti mūsų vyrų nepalaužiamo noro įrodyti, kad ši rinktinė pateisina į ją sudėtą viltį.

Antroje žaidimo pusėje mūsų žaidėjai spaudimo nesumažino ir

ny Ir esmi tikras, kad nuo vyno nepavargsim, kaip pavargome nuo wienerschnitzelių.

Bet... Prancūzijoje mūsų rinktinės laukia sunkus darbas. Štai rugsėjo 27 dieną Strasbourg mieste žais ji nepaprastai svarbias rungtynes. Šios rungtynės bus svarbios ne dėl priešininko tvirtumo (jie visi šioje išvykoje atrodė impresyviai), bet dėl kitų priežasčių. Mat mūsų rinktinės pasirodymo Strasbourg atvyksta ste bėti visa didžioji Paryžiaus pona: radijo, televizijos ir spaudos atstovai. Užtat mūsų vyrai tikrai negalės snausti, jei norės, idant į juos Prancūzija atkreiptų didesnę dėmesį. Be to, rungtynių stebėti atvyksta ir visos būrys sporto mėgėjų ir remėjų iš Mulhouse (Tai vieta kur Vyr, Grybauskas įstengė anais laikais įtikinti prancūzus, jog lietuviai yra labai geri krepšininkai. Ir štai dabar tą gerumo markę turės parodyti mūsų rinktinės.

Žodžiu, net ir pirmosios rungtynės vinygoje Prancūzijoje jau bus dalis nepaprasto egzaminų, kurį turės išlaikyti mūsų rinktinė.

Dar daugiau. Rinktinės vadovybei buvo pranešta, kad didžiuliam Udinės, Italijoje Krepšinio turnyre, kur dalyvaus mūsų rinktinė, dar bus ir trys olimpinės rinktinės. Tai -- Italija, Kanada ir Rumunija.

Tai gi žaidžiant jau Prancūzijoje nebus galima ieškoti atsikvėpimo kitur, nes ateityje rinktinės lauks vis sunkesni uždaviniai. Tenka tik viltis, kad kiek viena nauja diena sustiprins rinktinę į vienalytį vienetą ir ji visus įsipareigojimus atliks patenkinamai.

Prieš Stuttgarto vokiečių sporto klubą pelnė taškus: Palubinskas -- 19, Modestas -- 12, Puidokas -- 12, Baškauskas -- 10, Šakys -- 10, Gineitis -- 10, Mažeika -- 9, Čekauskas -- 6, Baris -- 2, Jesevičius -- 2, Kaknevičius -- 0.

Prieš Stuttgarto vokiečių sporto klubą pelnė taškus: Palubinskas -- 19, Modestas -- 12, Puidokas -- 12, Baškauskas -- 10, Šakys -- 10, Gineitis -- 10, Mažeika -- 9, Čekauskas -- 6, Baris -- 2, Jesevičius -- 2, Kaknevičius -- 0.

skirtumą pasekmėje pajėgė išlaikyti ligi paskutinio teisėjų švilpuko. O kad šioji rugsėjo diena bus nepaprasta mes galėjome jau nujausti. Pirmiausia tai išsidangino iš šaltos teutonų žemės, kur užsienietis vis dar neretai laikomas antraeiliumi piliečiu. Toliau -- atsikratė wienerschnitzelių. Maginot liniją "paėmėme" per dvi minutes (vokiečiams kitados turėjo atlikti net penketas minučių) -- tai buvo prie Strasbourg.

Pagaliau Strasbourg gavome lietuviškų kopistų ir turėjome laimės pasiskonkti poetiškui J. Janušaičio sąmojumi.

Beje, jau jei užsiminiau apie šitą žmogų, tai kuriu viską išdeštyti ligi galo. Buvo taip. Kai baigėsi krepšinio rungtynės mažai prancūziškų vaikų pradėjo rankioti iš mūsų žaidėjų parašus. Po jų kojomis pasipainiojo ir tas laimingasis Janušaitis. Vaikas tik pakylė programą ir paprašo Janušaičio parašo. Jūs turėjote būti ten, tuo momentu, idant įsivaizduotumėte Jurgio nusistebėjimą ir dangišką džiaugsmą. Aš nemanau, kad Janušaitis kada nors buvo laimingesnis pasirašydamas... Kažkas nesis. Jis pasirašė ir visų klausinėjo ar jie pastebėjo kas nutiko. Ir ten mūsų gausus lietuvių turistų būrys turėjome laimę pergyventi kartu su mūsų žymybe Janušaičiu -- jo devinto dangaus džiaugsmą. Ach, visko yra -- visko ir reikia.

Bet 27-ji baigėsi. Ji užsibaigė puikia vakariene vietinio klubo patalpose kur mūsų laiminga rinktinė kėlė tostą už nepaprastą savo globėją, ir turbūt tiek pat laimingai kaip Janušaitis, Rene Kapp.

Jau dabar matome, kad be Kapp įdėto darbo ir dabartinės globos vargu ar ir visa išvyka būtų buvę galima realizuoti.

Jau gerokai po vidurnakčio. Baigsiu. Netrukus teks keltis, nes prieš akis -- 650 kilometrų kelionė autobusu (dar nėra į ten jokios autostrados) į tolimą Berk kur laukia mūsų kova prieš Prancūzijos meisterį.

Rinktinėi taškus prieš Alzaco rinktinę pelnė: Modestas --

27, Puidokas -- 23, Šakys -- 20, Palubinskas -- 16, Baškauskas -- 15, Čekauskas -- 4, Mažeika -- 2, Miniotas -- 2, Kaknevičius -- 2, Baris -- 2, Gineitis -- 2 ir Jesevičius -- 1.

KAS BUS, MOTUTE, KAS BUS?...

Prakišome. Net pusiau skaudžiai. Rugsėjo 29 dieną, Berke mieste mūsų krepšinio rinktinė pralaimėjo Prancūzijos meisteriui net 79:97 (37:54).

Nors dėl šito pralaimėjimo ir nežadame skandintis, tačiau susirūpinti verta, nes dar ir likusios rungtynės daugumoje nebus lengvesnės. Juoba, kad Italijoje laukia trys olimpinio kalibro rinktinės, o Paryžiuje prancūzų rinktinė.

Jau numanau, kad mums nesisėks. Prieš išvažiuojant į sporto salę Palubinskas pamiršo uniformą, man sugedo išnešėjimo mažina ir rodos mačiau, kaip kelią perbėgo juodas -- mažiausiai tai jau pusiau juodas -- katinas.

Sporto salėje jau radome entuziastingą, baisiai rėkmingą publiką, o aikštėje pastebėjome gerus prancūzų metimus. Ir tai buvo dar tik apšilimas.

Nereikėjo ilgai laukti, idant priešininkas užkurtų tikrą pirmąjį mūšį. Jau pačioje pirmose minutėse Prancūzijos meisteris perima iniciatyvą į savo rankas ir viena už kitą gražesniais kombinacijomis kelia pasekmę savo naudai.

Prancūzų įmestam pirmajam krepšiui atsakyną duoda Šakys. Lygiosios. Puiku. Galvojam, kad pasikaposime su pačiais geriausiais Europoje. Bet tai buvo tik beprasminga ir sekundinė iliuzija.

Prancūziški deriniai, viens už kitą gražesni, vejasi, ritasi, o mūsų vyrai tampa tik aktyviais dramos kūrėjais. Jie prieš priešininko precizinį laikrodį neranda gynybos. Puolime ir negeria; jei dar nebūčiau, Čia visi mūsų bandymai atsimuša į kietą zoninę gynybą ir mūsų žaidėjai pasimeta. Jie nebežino ką daryti prieš zoną. Užtat skirtumas pasekmėje prancūzų naudai kyla visuo greičiu. Kėlinys baigiasi net 37:54 prancūzų naudai.

Antroje kėlinio pradžioje mūsų žaidėjai šiek tiek atsigauna. Jie veda ramesnį žaidimą, truputį geriau gina. Žaidimas išsilygina. Deja, prancūzai atsinešo kapitalo iš pirmojo kėlinio neatiduoda.

Jų abu geriausi žaidėjai, amerikiečiai Cheeks ir Gardner vėl spusteli ir mūsų pasipriešinimas sudrimba. Prancūzų žaidimas nenukenčia net ir jų atsarginiams žaidėjams. Atrodė net prieštaringai. Vis šviežias kraujas pajėgia išlaikyti spaudimą prieš mūsų žaidėjus ir mūsų rinktinė atrodo, kaip mirtinai sužeistas liūtas; draskosi, plėšosi, o pasekmė ta pati. Ir taip ligi rungtynių galo prancūzai, kartais net jau monotoniškai, bet puikiai komandiniu žaidimu nužudo nusilpusį žvėrį. Rungtynės pralaimėjome. Jų čia neanalizuosime, nes tam nėra nei vietos, nei prasmės. Tokią analizę beto tegali padaryti tik dideli tos srities žinovai. Teužsiminsiu truputį tik apie pašalininius dalykus.

Apie propagandą. Tai malonus objektas, nes mes čia buvome laimėtojai. Iš tikro tai ką apie mūsų sportinkus dabar rašo prancūzų spauda, begarsindama mūsų rungtynes, už pinigą sunkiai nupirktume.

Kiekvienam mieste, jau keletą dienų prieš mūsų rinktinės atvykimą, pradeda rodytis įvairūs straipsniai apie lietuvių bendrą ir apie sportinkus, atvykstančius žaisti.

Berke mieste mūsų rinktinė buvo minima visą savaitę prieš mūsų atvykimą. Tilpo įvairūs prisiminimai apie mūsų praeitį, apie mūsų laimėjimus krepšinyje ir apie mūsų rinktinės pajėgumą. Truputį keista, bet prancūzų spauda visuomet iškelia mūsų lietuviškumą ir tik smulkiu šriftu pastebi, kad mes esame iš Amerikos.

Šalia periodinės spaudos mūsų pasirodymas yra reklamuojamas per radiją, televiziją ir plakatais. Štai pačiame Berke mieste centre per gatvę nutiestas pla-

VIENINTĖS LIETUVIS KAILININKAS

NORMANAS BURŠTEINAS

185 North Wabash Avenue

2nd Floor

Chicago, Ill. 60601

Tel. 263-5826 (įstaigos) ir

677-8489 (buto).

katas kviečia visus į krepšinio puotą prieš... Lietuvius.

Atrodo, kad mūsų ankstesni teigimai, jog sportas yra viena efektingiausių propagandos priemonių, yra patvirtinami konkrečiais pavyzdžiais šios išvykos metu.

Tai gi, nors mūsų vyrai ir suklupo aikštėje, už aikštės ribų jų pasirodymas yra puikus laimėjimas mūsų vardo kėlime. Nėra abejonės, kad pralaimėti yra skaudu. Tačiau bent Berke mūsų rinktinė sukovijo prieš patį Prancūzijos meisterį garbingai ir mes nenusimename dėl laikos nesekmės.

Prieš Berke taškus pelnė: Puidokas -- 23, Palubinskas -- 16, Šakys -- 16, Modestas -- 12, Mažeika -- 6, Baškauskas -- 3 ir Jesevičius -- 2.

VIS LAIMI...

Š. Amerikos lietuvių moterų tinklo rinktinė laimėjo dar tris rungtynes.

Trečiadienį (8. 29) prieš Bremeno apskrities čempionus -- Allge meiner Turn und Sportsverein Bremen 1860 -- 3:0.

Ketvirtadienį (8. 30) laimėjome trijų komandų turnyrą -- prieš Bremeno rinktinę 3:1; ir prieš Hemellinger Sports Verein 3:0.

Rinktinė dabar pakeičiui į Dueren.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGSEJO 3 D. Darbo Dieną, Lietuvių Amerikos Piliečių Klubas metinė gegužinė, šv. Juozapo sodyboje.

RUGSEJO 8 D. Tautos šventės minėjimas. Ruošia Lietuvių Bendruomenės Clevelando Apylinkės valdyba.

RUGSEJO 9 D. Balso metinis susirinkimas.

RUGSEJO 23 D. Šv. Jurgio parapijos salėje šauliai ruošia Vlado Putvio 100 metų gimimo sukaktį.

SPALIO 6 d. abiturientų pristatymo balius. Rengia LB Ohio apyg. valdyba.

SPALIO 7 D. Clevelando Skautininkų Draugovė ruošia Cleveland Music School Settlemento M.K. Čiurlionio akademią.

SPALIO 13 D. G. Čapkauskienės ir K. Jakučio koncertas Natų parapijos salėje.

SPALIO 21 D. Naujosios parapijos salėje koncertas: N. Linkevičiūtė, B. Prapuolenis ir V. Nakas.

LAPKRIČIO 10 D. Balso seimas.

LAPKRIČIO 10 - 11 D.D. Lietuvių Dienos. Ruošia Liet. Bendruomenės Clevelando Apyl. Valdyba.

GRUODŽIO 24 D. Lietuvių pensininkų klubas Clevelande rengia bendrą kočias.

PARDUODAMAS NAMAS

Vienos šeimos namas, 6 kambarių, prie Nottingham Rd. Dėl apžiūrėjimo, tik rimtai suinteresuotus prašom skambinti 481-4575. Kaina žemiau 20,000.

(67-68)

HOUSE FOR SALE by owner. Near Our Lady Perpetual Help, St. Joe's and Villa Angela Schools, 17810 Ingleside north off the Blvd. 3 bedrooms, 1½ bath, colonial, kitchen with lot of cuboards, dining room, 13x24 foot front room, den, full tiled basement, 1½ car detached garage. 23,900. Call: 531-6992.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų -- investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

EXPERIENCED ENGINE AND TURRET LATHE GRINDER HANDS INSPECTORS MILL HANDS

also
TRAINEES WITH
QUALIFIED
BACKGROUND
GORHAM TOOL
CO.

14401 Woodrow Wilson
Detroit, Mich.

(54-73)

NEW PLANT HIRING
EXPERIENCED HELP
and
TRAINEES
PRODUCTION OPERATORS
HEADER SET UP MEN
MAINTENANCE MEN
TOOL & DIE MAKERS
SHIPPING and RECEIVING CLERK
also
EXPERIENCED PLATING FOREMAN
Liberal benefits, overtime, & steady work.

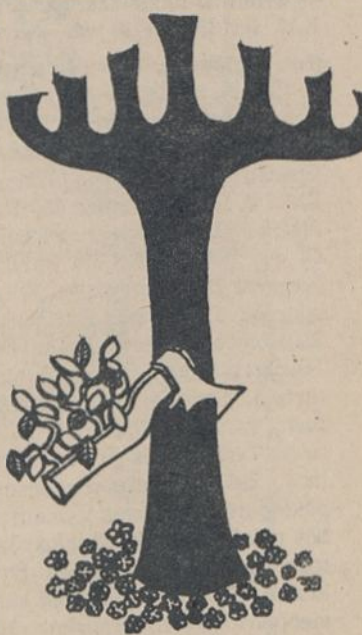
Apply in person
PATTERSON LAKE PRODUCTS
1600 Patterson Lake Rd.
Pinckney, Mich. 48169

(68-70)

MACHINE operator for midnight to 8 A. M. shift. Immediate opening for permanent position, will train, must be mature & dependable. Newtown Square, Pa. 353-3300. (63-69)

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

Jų pačių akimis...

Vladimiras BERESNOVAS

Semitinį medį bekerant, net kirvakotis pražydi...

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

MIRĖ SAVANORIS
-- KŪRĖJAS
JUOZAS KAŠUBA

Praeitą savaitę Clevelande mirė Lietuvos kariuomenės savanoris - kūrėjas Juozas Kašuba, sulaukęs 78 metų amžiaus.

Nuliūdę liko žmona Ona ir du sūnūs dr. Romualdas ir dr. Jonas su šeimomis.

Atsisveikinimas įvyko Jakubs and Son laidojimo namuose sekmadienį kuriame dalyvavo dar gyveną Clevelande savanoriai - kūrėjai, ramovėnai, birutininkės ir gausus būrys velionies pažįstamų.

Po gedulingų pamaldų N. parapijos bažnyčioje, velionies palaikai buvo gausaus būrio bičiulių palaidoti į Visų Sielų kapines rugsėjo 10 d.

Velionies žmonai, sūnums ir jų šeimoms Dirva reiškia nuoširdžią užuojautą.

• PENSININKŲ KLUBO susirinkimas ir susipažinimo pobūvis įvyks sekmadienį, rugsėjo 16 d. 2 val. po pietų p.p. Visosų sodyboje, 18202 Woodward Rd.

Klubo valdyba kviečia dalyvauti visus narius ir būsimus narius su svečiais.

SKAUTININKŲ SUEIGA

Rugsėjo 13 d. 7:30 val. vak. s. E. Nainienės namuose, 18414 Landseer Ave., įvyks Clevelando skautininkų draugovės sueiga į kurią kviečiamos atsilankyti visos skautininkės. Bus tariamasi dėl M.K. Čiurlionio akademijos suruošimo ir kitais klausimais.

• ŠV. KAZIMIERO lit. mokykloje mokslas pradamas šeštadienį, rugsėjo 15 d. 9 val. r. Visi mokiniai ir jų tėvai renkas į salę, kur įvyks trumpas m. metų pradžios aktas ir po to -- svarbus tėvų susirinkimas.

Mokiniai skirstysis į savo klases, kur bus registracija ir pamokos.

• CLEVELANDO LIT. PEDAGOGINIŲ kursų klausytojų registracija pradėdama š.m. rugsėjo 15 d. 9 val. r. Nauj. parap. salėje. Kursai veiks, jeigu susirinks pakankamas klausytojų skaičius.

Yra sumanymas įkurti programą įtraukti specialiu paskaitų bei pratybų lietuvių vaikų auklėjimo ir mokymo temomis jaunoms motinoms ir tėvams (laisviems klausytojams). Tāt kviečiame pasinaudoti ta gera proga.

• JONAS NASVYTIS, žinomas lietuvių kontraktorius Clevelande, pakviestas į Citizens League komisiją, kuri rekomenduoja partijų kandidatus į š.m. įvykstančius rinkimus.

• CUYAHOGA COMMUNITY COLLEGE, kuriame studijuojama žinoma lietuvių, rugsėjo 16 d. sekmadienį bus atidaras publikai ir 2:30 v. p. p. studentų centro valgyklos patalpose įvyks tautų šokių programa.

LIETUVIŲ PLAUKYMO PIRMENYBĖS ĮVYKSTA

Š. Amerikos Lietuvių Plaukymo Pirmenybės, skelbtos anksčiau ir numatytos praversti šį sekmadienį, rugsėjo 16 d. Clevelande, tikrai įvyks. Varžybas vykdo Clevelando LSK Žaibas.

Varžybos vyks Case Western Reserve Universiteto "Donnell" Swimming Pool, 10900 Euclid Ave., Cleveland, Ohio. Laikas: nuo 9:00 val. ryto iki 12:00 val.

Varžybos vyks visose klasėse. Norintieji dalyvauti, kurie iki šiol dar neužsiregistravo, gali atvykti tiesiai į baseiną. Dalyvavimas atviras visiems lietuvių plaukikams. Pradedantieji plaukikai irgi kviečiami. Rei kalui esant skambinkite A. Bielskui (216) 681-9143 arba Vidai Čyvaitei (216) 486-3228.

Žiūrovai kviečiami atsilankyti!

• BLOSSOM muzikos centre rugsėjo 15 d. įvyks tarptautinis festivalis,

kuriame esantis restoranas bus paverstas vokiško alaus sodu ir bus patarnaujami vokiški valgiai, grojant vokiečių orkestrui.

Festivalyje įvairūs kraštai bus atstovaujami savo garsiais vynais.

Taip pat bus kalnai įvairių sūrių, o svečius linksmins tautų meniniai ansambliai šių tautų: korėjiečių, kroatų, lenkų, graikų, čekoslovakų, vokiečių, libaniečių, lietuvių, japonų, ukrainiečių ir rusų.

Festivalis prasidės 1 val. p.p.

Bilietai, iš anksto išigijus, suaugusiems 3 dol. prie įėjimo 4 dol. Bilietai Clevelande gaunami Severance Hall, tel. 231-1111.

• Perkant ar parduodant namus, prašom kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

ANTANAS GRINIUS

TARPTAUTINIS FESTIVALIS

Rugpjūčio 31 d. 6 val. vakare už Cobo Hall prie Detroito upės buvo atidarytas Tarptautinis Festivalis. Keturias dienas lauko scenoje vyko įvairūs meniniai pasirodymai: dainavos, šoko ir koncertavo. Tris dienas iš eilės meniniuose pasirodymuose matėme Alytaus baro orkestrą, sekmadienį rugsėjo 2 d. ten buvo praversti tautų gražuolės rinkimai ir iš penkiolikos dalyvavusių mergaičių buvo išrinkta Džweni Makar ir jai suteiktas Miss Ukraina titulas.

Šiame Tarptautiniame Festivalyje dalyvavo Lietuvių Kambarių Wayne State Universitete įrengti Komitetas ir turėjo išnuomavęs vieną maistui parduotinę namuką. Šio maisto namuko pasisekimu rūpinosi šie komiteto nariai: Stefa Kaunelienė, Vacys Urbonas, Antanas Sukas, Vincas Tamošiūnas ir Stasys Račiukaitis. Esant dideliems karščiams ir žmonėms, švenčių programa, išvažinėjus pas gimines bei pažįstamus, šis tarptautinis Festivalis nepasizymėjo žmonių gausumu ir išnuomotas namukas prekiaavo mažai. Festivalio lietuvių maisto produktais ir darbiais labai rėmė ir jei jis kiekir padarys pelno, tai tik žmonių pagautais produktais ir jų darbu. Maisto produktus aukėjo: P. Televičienė, S. Jušienė, J. Janulaitė, H. Bosaitė, E. Garliauskienė, O. Kašlienė, G. Alkevičienė, M. Bosienė, M. Bačkaitienė, S. Šimoliūnienė, S. Urbonienė, E. Kutkienė ir R. Alkevičienė. Maistą gamino ir svečius aptarnavo: vyr. šeimininkė P. Televičienė, o jai talkininkavo: M. Bosienė, M. Bačkaitienė, S. Urbonienė, J. Janulaitė, H. Bosaitė, J. Stakšienė, Z. Dryžienė ir L. Alkevičienė.

Festivalyje buvo platinami ir laimėjimo bilietukai. Jų pardavime labai atsižymėjo Regina Juškaitė ir Juozas Račiukaitis, daug jų išplatino.

Nors festivalis ir buvo pavadintas Tarptautinis, bet jis toks neatrodė ir jame tautų dalyvavę palyginus mažai. Daugiausia ten buvo įsikūrę maži prekybininkai ir ant staliukų išsidėstę pardavinėję savo įvairias prekes. Vyraavo juodoji rasė.

Tarptautiniame Festivalyje buvo paskirtos trys premijos: už gražiausią moterišką tautinį kostiumą I vieta teko Stefa Kaunelienė, už gražiausią vyrišką tautinį kostiumą I vieta paskirta arabui ir už gražiausią įrengtą maisto produktų paviljoną I vieta paskirta lenkam.

PRADEDAMI NAUJI MOKSLO METAI

LB Detroito apylinkės liutuanistinė mokykla mokslo metus pradeda naujai pastatytame Kultūros centre rugsėjo 15 d. šeštadienį. Pradedami tą dieną 9 val. Naujoje Dievo Apvaizdos bažnyčioje laikomomis pamaldomis.

"Aušros" liutuanistinė mokykla

ŠAULIŲ IŠVYKA

Rugsėjo 2 dieną Clevelando šauliai turėjo šaudymo pratimus Alfonso Andriušaičio miške, Genevoje, per 42 mylias nuo Clevelando. Geras malonumas vasaros karščių metu ištrūkti iš miesto dulkių, dūmų ir triukšmo į kaimo žalius gamtos pavėsčius ir tenai pakvėpuoti grynu sveiku oru.

Anksčiau šauliai turėjo savo šaudyklą pas tikininką Papirtį, bet šiam tikrį ir mišką pardavus, dabar susirado kitą malonų sodybos šeimininką prie Genevos Alfonso Andriušaitį, kuris anksčiau talinkininkaudavo su savo laivu lietuviams budžiams plaukiojimo dienose. Alfonso Andriušaitis turi didelę sodybą su mišku virš 80 akų žemės. Jis pardavinėja iš savo sodo obuolius ir leidžia pačiam nusiskinti obuolius

papiginta kaina. Šaudymo pratimuose buvo šaudoma iš 22 kalibro šautuvų revolverių ir iš kariškų šautuvų. Kiekvienas šaulys ir svečias jaunimas galėjo iššauti po 10 šovininių varžyboms. Daugiausia taškų 67 padarė Albi

nas Karsokas, antrą vietą užėmė su 55 taškais Kęstutis Karsokas.

Po šaudymo pratimų šauliai ir svečiai, sumalonais šeiminingais praleido malonią popietę, jau sutemus grįžo namo į Clevelandą. (kp)

Investavimas į lietuviybę už 9%

New Yorko Kultūros Židinio statybos darbai artėja prie pabaigos. Pačiam užbaigiamajam kapitalui sutelkti, Židinio vadovybė paskelbė naują pinigų telkimo metodą.

Idėjos pradžia buvo dvigubas reikalas. Pirmia, Kultūros Židiniui užbaigti dar reikalinga grynų kapitalo virš \$100,000. Tuo pačiu pasitaikė paruošti senasias Tėvų Pranciškonų patalpas Brooklynne už \$100,000 ir tokiu būdu įmūryti paskutinę plytą Židinyje.

Tačiau nors senieji pastatai su žeme yra verti daug daugiau, grynų pinigų parduodant neįmanoma išgauti.

Bet viskam pasirodo yra ir geroji pusė. Viena New Yorko miesto remiamajam jaunimui skirta organizacija išnuomavo senųjų namų priekinį pastatą. Iš to, susidarys neto metinių pajamų apie \$10,000 (\$9,200 po visų išlaidų). Šis įvykis įgalino Tėvus Pranciškonus visą senąjį kompleksą paruošti.

Parduodant, Tėvai Pranciškonai išdavė \$100,000 mortgadžių. Čia

ir yra pradžia investavimo į lietuviškumą.

Šis mortgadžius yra padalinamas į vertybių popierius, taip vadinamus "mortgage bonds". Juos galima pirkti po \$1,000 uždirbant 9% per metus. Procentai bus mokami kas metų ketvirtį. Paprastai tokie vertybių popieriai bus paremti hipotekine nuosavybe. Juos bus galima iškeisti po penkių metų. Sukelti didesnę bendruomenės pasitikėjimą, Lito bendrovė, kuri šį finansavimą organizuoja, savo ruožtu garantuoja šių laktų procentus bei kapitalą. Norintieji gauti šiuos bonus iškeisti po trijų metų, bet tada metinis dividendas bus 8%.

Visi talkininkai, investuotojai kviečiami kreiptis į Lito bendrovę: Litas Investing Co. Inc. 86-01 114th Street, Richmond Hill, New York 11418. Tel. (212) 441-3799 arba tiesioginiai į Kultūros Židinį: Franciscan Fathers, 361 Highland Boulevard, Brooklyn, New York 11207 (212) 235-5962.

V. Vebeliūnas

TALKON! TALKON!

"9% UŽ LIETUVIŠKUMĄ"

New Yorko Kultūros Židiniui užbaigti, Tėvai Pranciškonai išleido PASKOLOS LAKŠTUS arba "MORTGAGE BONDS" MOKANČIUS 9% PALŪKANŲ. Procentai išmokama kas metų ketvirtį. Visi lietuviai gali investuoti po \$1,000 -- ar daugiau. "Bonds" bus atperkami po penkerių metų. Reikalui esant, pinigų galima atsiimti po trijų metų.

Paskolos garantuotos Tėvų Pranciškonų Vienuolijos ir Lito Bendrovės.

Prašom pasinaudoti sekančia forma šių "BONDS" užsiprenumeravimui.

GERB. TĖVAI PRANCIŠKONAI

Čia siunčiu čekį sumoje \$,00.00, už kuriuos prašau atsiųsti Jūsų virš minėtas Bonds. Aš suprantu, kad už šiuos bonds bus mokama 9% metinio dividendo sekančiais: 8% metinio dividendo bus išmokama kas metų ketvirtis ir 5% ekstra dividendas bus pridėtas atperkant šiuos bonds po 5-ųjų metų.

Aš turiu teisę šiuos bonds iškeisti po trijų metų, bet tada metinis dividendas bus tik 8%.

Šiuos bonds prašau užregistruoti sekančiai:

Mano vardu _____

Mano vardu lygiateisiai su _____

Skanciu vardu _____

paskiriant mane kaip legalų globėją.

Pavardė ir vardas _____

Adresas _____

Social Security numeris _____

Parašas _____

Prašom siųsti:

Franciscan Fathers c/o Litas Investing Co. 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418 Tel. num. 212-441-6799

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINĖS IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskite savo gimines jus aplankyti! Greitą mūsų teletype susisiekimą su Maskva suteiks jums žinia apie kelionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE

TELEF. 621-6036

CLEVELAND, OHIO 44114

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖŠINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

IRENA NEMICKIENĖ
-- VAKSELYTĖ BAIGĖ
AUKŠTĄJĄ MOKSLĄ

New Yorko miesto universiteto Queens kolegija, baigus laikyti paskutiniuosius egzaminus ir atlikus diplominį projektą, Irenai Nemickienei Vakselytei suteikė dailės ir pedagogikos bakalauro laipsnį. Irena yra žinomo visuomenininko Aleksandro Vakselio dukteris ir architekto - inžinieriaus Kęstučio Nemicko žmona. Ji, augindama dukrą ir sūnų, nepritrūko ryžties užbaigti prieš vedybą pradėtąsias studijas. Be šeimos ir studijų, Irenai nebuvo svetimas ir visuomeninis darbas. Ji nuo pat universiteto įstojo priklausau Korp! Neo-Lithuania ir dabartiniu metu yra New Yorko padalinio valdybos sekretorė.

• JURGIS LENDRAITIS, bostoniečių Magdalenos ir Leono Lendraitis, Suffolk universitete gavo anglų kalbos magistro laipsnį.

Jurgis Lendraitis yra veiklus jaunimo tarpe, porą metų Bostone vadovavo neolitanams, šoko tautinių šokių ansamblyje ir kt. Dabar apsigyveno Chicagoje.

L.S.T. Korp! NEO-LITHUANIA 1973 M. SUVAŽIAVIMO PROGRAMA

Šiais metais L.S.T. Korp! Neo-Lithuania dešimtas visuotinis sumažijimas šaukiamas rugsėjo mėn. 15-16 d. Chicagoje, Lietuvių Tautinių Namų salėje, 6422 So. Kedzie Ave.

Tad visi kolegos ir kolegos šiame suvažiavime prašom gausiai dalyvauti.

1. Rugsėjo mėn. 15 d., šeštadienį:

- Nuo 1-2 val. Suvažiavimo dalyvių registracija,
- 2 val. Suvažiavimo atidarymas (Himnas), Prezidiumo, Rezoliucijų, Spaudos Komisijų sudarymas, Sveikinimai, Pereito suvažiavimo protokolo skaitymas, Korp! padalinių pranešimai: Bostono, Chicago, Clevelando, Detroito, New Yorko, Los Angeles, Philadelphijos. Diskusijos dėl pranešimų. Paskaita.
- 7 val. — Vakariene su šokiais (grojant Korp! Neo-Lithuania orkestrui).

2. Rugsėjo mėn. 16 d., sekmadienį:

- 10 val. ryto Pirmininko pranešimas, Išdininko pranešimas, Revizijos Komisijos pranešimas, Garbės Teismo pranešimas, Diskusijos dėl pranešimų, žurnalo Naujosios Vilties reikalai.

Rinkimai:

Vyr. Valdybos, Revizijos Komisijos, Garbės Teismo ir Tarybos narių; Mandatų ir Nominacijų Komisijų pranešimai, Rezoliucijų ir Spaudos Komisijų pranešimai, Klausimai ir sumanymai, Suvažiavimo uždarymas (Gaudeamus).

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania
Vyriausioji Valdyba

• NOAA (National Oceanic and Atmospheric Administration) rugp. 4-5 d.d. sukvietė 35 mokslininkus į Stony Brook, N. Y. suformuluot New Yorko pakrančių ekologinius tyrinėjimus. Šioj MESA (Marine Ecosystems Analysis) programoj dalyvavo ir Yale geologijos ir geofizikos profesorius Rimas Vaišnys.

• PEDAGOGINIO LI-TUANISTIKOS INSTITUTO Akivaizdiniame skyriuje 1973/74 mokslo metai pradėdami rugsėjo mėn. 15 d., 9 val. ryto. Kas norėtų įstoti į šį skyrių, prašomi laiku ateiti. Į Neakivaizdinį skyrių galima įstoti bet kuriuo laiku. Instituto adresas: 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636.

• JUBILIEJINĖJE SKAUTŲ stovykloje rasti kažkieno pamesti raktai. Viso 11. Atsiimti galima Dirvoje.

LOS ANGELES

• ADVOKATAS JURGIS GLAUDYS nuo rugsėjo 1 d. atidarė savo kabinetą ir priima klientus. Kabineto adresas: 3424 West 8th St. Los Angeles, Calif. 90005. Telefonas: 382-1489.

• SANTA MONIKOS LIETUVIŲ KLUBAS, š. m. rugpjūčio 19 d. M. Vaičienės gražiame sode S. Monikoje, suruošė labai jaukią gegužinę su skaniais užkandžiais. Tas parengimas sutraukė virš 80 asmenų. Klubo narių su jų svečiais. Dalyviai labai džiaugėsi susirinkę pabendrauti gražioje vietoje prie Ramiojo vandenyno. Visi dėkojo p. M. Vaičienei už leidimą pasinaudoti gražiu sodu ir klubo valdybai už iniciatyvą ir idė-

tą darbą ruošiant šį su buvimą. Taip pat išreiškė pagėdavimą, kad ir kitą vasarą tokia gegužinė būtų suruošta.

• LDK BIRUTĖS D-jos Los Angeles Skyriaus tradicinis Rudens Balius įvyks š. m. rugsėjo 29 d. 7:30 v.v. šv. Kazimiero parapijos salėje; bus gera programa, šokiams gros M. Krašto orkestras.

Įėjimas su vakariene 6 dol. asmeniui. Pensinink. ir stud. -- 5 dol.

Stalus prašome rezervuoti pas: T. Sereikienę -- telef. 383-7643; S. Puikšniene -- 466-0721; G. Raibienę -- 934-2123.

DIRVAI AUKOJO

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis aukojo šie Dirvos skaitytojai:

B. Motušis, Cicero	2,00
B. Lauce, Cleveland	3,00
A. Uselis, Chicago	2,00
Z. Peckus, Cleveland	2,00
V. Kriščiunevičius, Detroit	2,00
K. Žygas, Cleveland	2,00
A. Petrikas, Great Neck	2,00
V. Dambrava, Washington	5,00
X.Y., Hot Springs	10,00
P. Puronas, Jamesburg	2,00
V. Rusa, Australia	2,00
A. Bludzius, Detroit	5,00
E. Vaitkus, Stratford	2,00
O. Karnėnas, Cleveland	10,00
W. Židžiūnas, Worcester	2,00
S. Biežis, Chicago	2,00
K. Statkus, Santa Monica	10,00
J. Urbšaitis, Euclid	2,00
P. Puronas, Dearborn Hts.	2,00
V. Peseckas, Chicago	5,00
J. Petronis, Los Angeles	7,00
S. Šurkus, Worcester	1,00
M. Knystautas, Danbury	7,00
S. Orantas, Willowick	7,00
V. Tiškus, Cleveland	3,00
F. Juras, Putnam	5,00
N. Vaitėkūnienė, Riverview	15,00
S. Skirmantas, Los Angeles	2,00
ALTS-gos Los Angeles Sk.	50,00
L. Mathews, Brooklyn	2,00
A. Benas, Cleveland	12,00
J. Naujokaitis, Cleveland	3,00
P. Vileišis, Waterbury	10,00

Visiems aukotojams Dirva nuoširdžiai dėkoja.

MAINTENANCE MEN

Abrasive manufacturer needs

maintenance men

Welding and some electrical experience.

Good pay,

overtime plus benefits.

For interview

call 216-671-1181

Tony Comella

Mon. through Fri 9-5

(65-67)

SPLINE, SURFACE AND O.D. GRINDERS

BROACHMEN ONLY STEADY WORK PLENTY OF OVERTIME PENSIONS & FRINGE BENEFITS

ACAR BROACH CO.

23300 GROESBECK HWY. WARREN, MICHIGAN 313-777-0410

(68-70)

IMMEDIATE OPENING ELECTRICAL ENGINEER HYDRAULICS ENGINEER THE LESS-BRADNER CO.

W. 121 AND ELMWOOD CLEVELAND, OHIO An Equal Opportunity Employer

(64-69)

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTENAS

• TRYS SAVAITES atostogų prabėgo pašėlusiai greitai. Per tą laiką su Algimantu Keziu, SJ plačiai pavažinėjom po senąsias Pennsylvanijos anglių kasyklų apylinkes, kur prieš 100 metų vėliau dirbo pirmieji lietuviai emigrantai, kur jie įsteigė lietuviškas parapijas, pastatė bažnyčias, mokyklas, sukūrė chorų bei įvairias organizacijas. Šiemet tokių vietovių aplankėm apie 12. Alg. Kezys padarė šimtus istorinių nuotraukų. Kai negatyvai bus išaiškinti ir pilnai išklausytos visos mano įrašytos juostos, fotografijomis iliustruotais įspūdiškais bandysiu pasidalinti ir su Dirvos skaitytojais. Kelio-likai valandų buvom sustoję ir jubiliejinėje lietuvių skautų stovykloje Ohio valstijoje. Ten žudė karštis ir dideli nuotoliai nuo automobilių pastatymo aikštės iki laužavietės bei įvairių pastovyklų. Gal pirmą kartą spaudos, radio bei TV žmonės nebuvo suteiktos jokios lengvatos. Jie negalėjo automobiliais įvažiuoti į didžiulį stovyklos rajoną, kur buvo tiek akį traukiančių puošmenų ir net gan simpatinga tautodailės paroda. Gal dėl to ir pirmose spaudoje pasirodžiusiose nuotraukose iš jubiliejinės stovyklos matėm tik paradus ir garbingųjų svečių veidus. Ar nuotrafova kas kryžių, pastovyklų papuošalus, tautodailės parodą? Ar aprašys kas nors visa tai, ką savo rankomis padarė darbščios sesės bei broliai skautai. Jei oficialūs fotografai, filmuotojai (T. Šlutas ir A. Kezys) ir dienraščiai ar savaitraščiai atstovai būtų galėję laisvai važinėti po stovyklą nors vieną kitą valandėlę, tikrai, jie tikrai būtų pamatę bei įamžinę visą tai, kas stovykloje buvo gražaus bei išliekančio.

• IR CHICAGOJE, kaip ir kitose lietuvių salose, prasideda naujas lietuviškos veiklos sezonas. Pirmoji didesnė šventė mūsų mieste bus taut. šokių grupės "Grandis" 10-ties metų sukakčiai paminėti ruošiamą akademiją sumenine dailimi, šventė įvyks šį šeštadienį, rugsėjo 15 d. 7 val. vak. Jaunimo centro didžiojoje salėje. Apie "Grandies" nueitą kelią jų ilgametė vadovė Irena Smieliauskienė taip pasakoja:

• ILGIAUSIAI šokanti grupė Chicagoje ir pati skaitlingiausia narių skaičiumi Amerikoje ir Kanadoje yra Grandis. Grupę suorganizavo ilgametė tautinių šokių mokytoja Irena Smieliauskienė ir pirmoji šokių repeticija įvyko 1962 m. gruodžio 2 d., kurioje dalyvavo 12 šokėjų. Nors grupėje trūko šokėjų pilnam rateliui sudaryti, tačiau šokėjai reguliariai rinkdavosi į repeticijas. Jų jaunatviškas entuziazmas, meilė tautiniam šokiui ir intensyvus darbas per keletą metų išaugino į 24-rių šokėjų sambūrį.

1964 m. sausio 12 d. grupės vadovė Irenai Smieliauskienė kilo mintis atgaivinti buv. skautų ir skautų grupės Grandies vardą, kurios nariai prieš 6-tą metų buvo išsiskirstę. Pirmasis Grandies ratas buvo įsikūręs 1953 metų rudenį ir jam sekmingai vadovavo Irena Šilingienė. Vadovai ir šokėjams Grandies pa-

Grandis scenoje

vadinimas patiko ir, žinoma, Irenos Šilingienės leidimu, pasirinko Grandies vardą. Šokėjai pasirinkdami tą vardą, pasižadėjo ne nutraukti Lietuvos garsinimo grandinės. Grandis nebuvo tik skautų sambūris, nes ją sudarė ir kitų lietuviškų organizacijų nariai.

Grandies šokėjai yra dalyvavę eilėje festivalių: lietuvių, amerikiečių, švedų, čekų, latvių, lenkų. Dalyvavo universitetų rengiamose tautybių programose, Amerikos aukštesniųjų mokyklų mokytojų suvažiavimuose, YMCA kultūrinėse programose, Amerikos jaunųjų ūkininkų sąjungos šimto metų sukakties minėjime (Conrad Hilton), Šoko televizijoje -- kanalai WGN, ABC ir Lietuviai Televizijoje programų išpildyme. O šių metų balandžio 1 d. Jaunimo Centre pastatė Lietuviškas vestuves. Dalyvavo trečioje Dainų šventėje.

Darbas nenturėjo iki dabar, po 10-ties metų. Per dešimtmetį daug veidų pasikeitė grupės sudėty ir beveik visi veiklesni Chicagoje jaunuoliai perėjo Grandies eiles. Per visą veiklos laikotarpį sambūrio dalyviais yra buvę per 350 jaunuolių. Per dešimtį veiklos metų sambūris be 7 pagrindinių šokių koncertų, turėjo 204 didesnių ar mažesnių pasirodymų. Koncertavo Montrealyje, Toronte, St. Catherine, St. Louis, Clevelande, Milwaukee, Urbana, Grand Rapids, Rockford, Kenosha, East Chicago, Beverly Shores, Geneva ir kitur. Didžiausia kelionė buvo į Pietų Ameriką. Repertuare turima 42 šokiai ir žaidimai, kurių dalis choreografijos yra pačios vadovės, Irenos Smieliauskienės šioje srityje dirba 27 meatus. Ji yra žinomų mūsų tautinių šokių pradininkų Alinos Kupstaitės ir Juozės Vaičiūnienės mokinė.

Sambūrio akordeonistais nuo jų įsisteigimo buvo Ažuolas Stelmokas, Algimantas Ingaunis, Petras Kivėnas, Raimundas ir Edvardas Šilkaičiai, Petras Blekys ir dabartiniai sambūrio muzikantai Ažuolas Stelmokas ir Petras Blekys.

Grandis dalyvavo ir trečiojoje Dainų šventėje, Dainų šventei paruošė seselė muzikė Bernarda. Lietuviškų Vestuvių muzikinei daliai vadovavo visų šokėjų labai mėgiama solistė Audronė Simonaitytė, tik gaila, kad dėl laiko stokos ji atsakė iš pareigų. Šiuo laiką Grandies sambūrio dainininkams padės muz. Povilas Mielūlis ir jam talkininkas

dar jauna, bet talentinga muzikos srityje Emilija Pakštaitė. Sambūryje yra 86 šokėjai, kad darbas būtų sėkmingesnis jie yra paskirstyti grupėmis - rataliais: vyresniųjų klasių moksleiviai ir studentai. Tokiu būdu yra paruošiamas priegaulis į pasitraukiančiųjų šokėjų vietą.

Dabartinę Grandies valdybą sudaro šie šokėjai: Jolita Kriaučėliūnaitė, Virginija Petkūnaitė, Algimantas Šilūnas, Linas Rimkus, Valdemaras Šadauskas ir Vladas Žukauskas. Scenos ir dekoracijų vadovai Gražutis Matutis, Algis Šilūnas ir Valdemaras Šadauskas.

Šio sambūrio stiprus užnagarys yra Grandies Globos Komitetas kurį sudaro: Irena Kriaučėliūnienė -- pirmininkė, Vladas Rupinskas -- išdininkas, Stasė Petersonienė -- spaudos bendradarbė ir nariai E. Razmienė, O. Baukienė, A. Paužuolis, E. Jaunienė ir I. Vaitkienė.

• NEGALIMA UŽMIRŠTI ir tokio atsitikimo, Grandies tautinių šokių sambūrio šokėjas Valdemaras Jurevičius gavo šaukimą į karinę tarnybą. Reikals rodos, paprastas. Tokius šaukimus daug jaunų vyrų gauna, grandies grupė, tačiau, smarkiai susirūpinę, Merginos suėjusios tarėsi ką daryti, kad Valdemaras neišvažiuotų. Juk čia pat kelionė į Lietuvį Dieną Kanadoje. Kur gauti per tokį trumpą laiką kitą patyrusį šokėją kaip Valdemarą? Žodis po žodžio, pasitarus su va dove, pasiuntė į Baltuosius rūmus telegramą, ne kokiai komisi-jai ar generolui, bet pačiam prezidentui L.B. Johnsonui... Telegramoje buvo išaiškinta prezidentui etninių šokių ir apskritai kitų tautų kultūros įtaka Amerikos gyvenime, nurodė kaip grupė sunkiai dirbo, besiruošdama parodyti Amerikos lietuvių šokių EXPO 67 Kanadoje, pasiskundė kokią žalą sambūris turės, netekęs Valdemaro Jurevičiaus. Atsakymas atėjo palankus. Prezidentas Johnsonas pranešė, kad Jurevičiaus karinės tarnybos pradžia atidėta vienam mėnesiui.

Greitesniam pašto korespondencijos gavimui, Dirva pašte išsiunčia savo pašto dėžutę -- P. O. Box 03206, tad siųsdami Dirvai laiškus, korespondencijas ar pinigų, adresuokite:

DIRVA
P. O. Box 03206
Cleveland, Ohio 44103

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN OR

1ST CLASS SKILLED

ASSEMBLERS

FABRICATORS

PRESS BRAKE

SHEAR OPERATORS

MACHINIST

WELDERS

AND

INDUSTRIAL LABORERS

Good hourly rate, overtime, profit sharing, cash bonus, hospitalizations, paid sick benefits, life insurance, vacation and paid holidays. Promotional opportunities for ambitious and qualified men. We are a young and fast growing company and need ambitious men to grow with us.

AIR TECHNICAL

INDUSTRIES

7501 CLOVER AVE.

MENTOR, OHIO

216-942-4292

(65-71)

Grandis šoka...